

VEAC NOU

Organ al Consiliului General A.R.L.U.S.

ANUL XIII Nr. 31

Vineri 9 august 1957

4 PAGINI, 25 BANI

Proletari din toate țările, uniți-vă!

MOSCOVA VĂZUTĂ DE STRĂINI

În corespondența anterioară reținem ca un aspect dintre cele mai interesante ale acestui Festival Internațional al Științei și Tehnologiei din Moscova este realitatea sovietică, felul în care această realitate se reflectă în conștiința lor. Din numărul imens de fapte și impresii acumulate în decurs de o săptămână, voi desprinde doar câteva, semnificative din acest punct de vedere.

Nu voi începe prin a descrie sentimentul coplesitor, pe care-l încearcă la tot pasul mișcarea de tineri care, din zori și până în noaptea înnoadă zilnic străzile și piețele Moscovei. Pentru a nu fi bănuțat că scriu în mod subiectiv exemplele, prefer să dau mai întâi câteva extrase din reportajul lui Philippe Ben, trimis special al ziarului „Le Monde”.

„Moscovita părea așezată — scria el în prima sa corespondență — cea mai veselă și mai bine informată capitală din lume. Multimea de tineri care invadează Piața Roșie a bucurii iluminată, nu se mai sătura să cante, să danseze și să discute cu vizitatorii străini. Căldura venită de la Paris și care vorbește rusete, trebuia să răspundă unei avalanșe de întrebări: Cum este primită la Paris pictura abstractă? Are mulți adepți? Picasso este într-adevăr precizat în mod unic? Guvernul Bourgeois-Maunoury se va menține multă vreme la putere? Care este în mod concret consecințele depunerii puterii pe care Adunarea Națională le-a acordat guvernului în problema algeriană? Această cunoaștere amănunțită a situației din Franța e într-adevăr extraordinară și puteți fi siguri că nu o veți găsi la tinerii de la Londra sau New York”.

Relativ întrebările ce l-au fost puse în legătură cu preferințele literare ale publicului francez, cu părerile sale despre Gorki, Solohov și alții scriitorii sovietici, corespondența ziarului „Le Monde” remarca în continuare: „Din nou m-am gândit că tinerii care se adună în fiecare seară la Piccadilly Circus sau pe Broadway nu se schiează deloc decât Stalinbeck sau Graham Green și nu au înțeles în Franța”.

La aceste întrebări trebuie adăugat că Philippe Ben nu este cluș de puțin singurul ziarist occidental care

a înțeles acești sentimente. Cu prilejul unei recepții oferite de Comitetul Internațional de Pregătire a Festivalului în cinstea ziaristilor străini (în paranteză fie spus: sînt câteva sute, reprezentanți ai principalelor ziare, agenții de presă, radio și televiziune din cele cinci continente și ocupă în întregime impunătoarea clădire cu 12 etaje a hotelului „Moskva”), mai mulți corespondenți aflați pentru prima oară în capitala Uniunii Sovietice au mărturisit că au fost profund impresionați de interesul viu și de informația temeinică pe care opinia publică sovietică le dovedea în toate problemele vieții internaționale. Reclama însăși dezvăluie astfel unul din sloganurile propagandei anti-sovietice, potrivit căreia poporul sovietic are, în rupte rânduri, că ia de străini cetățeanul sovietic care încercă un sentiment de teamă, neîncredere și suspiciune...

Orice stradă din Moscova oferă cea mai categorică demonstrare a acestor așezări și deosebit de impresionantă o plimbare pe strada Gorki, sau pe îndelungatele străzi strălucitoare, pentru că să vezi cu ochii tăi

cu un ardo în urmă. Galanteriile magazinelor sînt aranjate cu mai multă artă și gust, iar deservirea cumpărătorilor e mai promptă. Pe lângă bogatele sortimente de mărfuri industriale și deosebit de articole tehnice, care sînt surprinzător de fine (surprinzător chiar și pentru străinii care vin din țări foarte dezvoltate din punct de vedere industrial), există o mare varietate de produse alimentare, la prețuri accesibile. Astfel, magazinele de patiserie — faimoasele „Bulocinaia” — destab nu mai puțin de 64 sorturi de pine, bananele se găsesc în aproape orice magazin alimentar, iar un kg. de portocale costă cît un kg. de castraveli.

După cum se vede contactul cu strada este edificator din multe puncte de vedere pentru orice străin care se află în Moscova. Dar nu este cluș de puțin singura modalitate de a cunoaște realitatea sovietică. Programul Festivalului este astfel alcătuit încît permite fiecărui participant să se documenteze temeinic asupra unei foarte largi sere de probleme, în această ordine de idei, deosebit de binevenite au fost întâlnirile cu profesorii, care s-au desfășurat în cursul acestei săptămîni.

După cum era de așteptat, un mare număr de tineri și-au exprimat dorința de a cunoaște felul în care munșterii tineretii sovietice, condițiile de retribuire, de asistență socială și medicală, organizarea odihnei etc. Numeroase delegații de tineri din țările Americii Latine, au vizitat mai multe uzine din Moscova, unde au discutat cu colegii lor sovietici toate problemele care l-au interesat. Valentin Alvaro, metalurgist din Milano, mi-a descris în termeni foarte însufleșiți vizita lui la uzina „Kalibr”. Intre altele a fost impresionat încă de la intrare de aișele de la avizorul din poarta fabricii, prin care direcția anunță că face angajări de muncitori.

Noi sîntem obișnuiți cu totul al soi de anunțuri în poarta fabricilor — a remarcat el cu un suris amr.

Acia dintre delegații care au conținținat la agricultură au manifestat, firește, cel mai mare interes pentru aceste probleme. Vizitarea Expoziției Agricole Unionale le-a dat posibilitatea să-și facă o idee generală — care a fost apoi completată prin vizitarea unor colhozuri și sovhozuri din împrejurimile Moscovei — despre nivelul agriculturii sovietice. Semnificativ pentru impresia pe care și-au făcut-o este, mi se pare, părerile agronomului canadian Frank Suda.

— Niciodată pînă acum n-am mai văzut agregate atât de perfecționate ca cele expuse în pavilionul expoziției. Și la noi în Canada se practică o agricultură intensivă, dar, din păcate, fermierii noștri nu prea au cum să realizeze tehnici moderne, deoarece nu găsesc întotdeauna deosebite pentru surprinșul de greu pe care-l recoltază.

— Niciodată pînă acum n-am mai văzut agregate atât de perfecționate ca cele expuse în pavilionul expoziției. Și la noi în Canada se practică o agricultură intensivă, dar, din păcate, fermierii noștri nu prea au cum să realizeze tehnici moderne, deoarece nu găsesc întotdeauna deosebite pentru surprinșul de greu pe care-l recoltază.

— Niciodată pînă acum n-am mai văzut agregate atât de perfecționate ca cele expuse în pavilionul expoziției. Și la noi în Canada se practică o agricultură intensivă, dar, din păcate, fermierii noștri nu prea au cum să realizeze tehnici moderne, deoarece nu găsesc întotdeauna deosebite pentru surprinșul de greu pe care-l recoltază.

— Niciodată pînă acum n-am mai văzut agregate atât de perfecționate ca cele expuse în pavilionul expoziției. Și la noi în Canada se practică o agricultură intensivă, dar, din păcate, fermierii noștri nu prea au cum să realizeze tehnici moderne, deoarece nu găsesc întotdeauna deosebite pentru surprinșul de greu pe care-l recoltază.

— Niciodată pînă acum n-am mai văzut agregate atât de perfecționate ca cele expuse în pavilionul expoziției. Și la noi în Canada se practică o agricultură intensivă, dar, din păcate, fermierii noștri nu prea au cum să realizeze tehnici moderne, deoarece nu găsesc întotdeauna deosebite pentru surprinșul de greu pe care-l recoltază.

— Niciodată pînă acum n-am mai văzut agregate atât de perfecționate ca cele expuse în pavilionul expoziției. Și la noi în Canada se practică o agricultură intensivă, dar, din păcate, fermierii noștri nu prea au cum să realizeze tehnici moderne, deoarece nu găsesc întotdeauna deosebite pentru surprinșul de greu pe care-l recoltază.

— Niciodată pînă acum n-am mai văzut agregate atât de perfecționate ca cele expuse în pavilionul expoziției. Și la noi în Canada se practică o agricultură intensivă, dar, din păcate, fermierii noștri nu prea au cum să realizeze tehnici moderne, deoarece nu găsesc întotdeauna deosebite pentru surprinșul de greu pe care-l recoltază.

— Niciodată pînă acum n-am mai văzut agregate atât de perfecționate ca cele expuse în pavilionul expoziției. Și la noi în Canada se practică o agricultură intensivă, dar, din păcate, fermierii noștri nu prea au cum să realizeze tehnici moderne, deoarece nu găsesc întotdeauna deosebite pentru surprinșul de greu pe care-l recoltază.

— Niciodată pînă acum n-am mai văzut agregate atât de perfecționate ca cele expuse în pavilionul expoziției. Și la noi în Canada se practică o agricultură intensivă, dar, din păcate, fermierii noștri nu prea au cum să realizeze tehnici moderne, deoarece nu găsesc întotdeauna deosebite pentru surprinșul de greu pe care-l recoltază.

— Niciodată pînă acum n-am mai văzut agregate atât de perfecționate ca cele expuse în pavilionul expoziției. Și la noi în Canada se practică o agricultură intensivă, dar, din păcate, fermierii noștri nu prea au cum să realizeze tehnici moderne, deoarece nu găsesc întotdeauna deosebite pentru surprinșul de greu pe care-l recoltază.

— Niciodată pînă acum n-am mai văzut agregate atât de perfecționate ca cele expuse în pavilionul expoziției. Și la noi în Canada se practică o agricultură intensivă, dar, din păcate, fermierii noștri nu prea au cum să realizeze tehnici moderne, deoarece nu găsesc întotdeauna deosebite pentru surprinșul de greu pe care-l recoltază.

— Niciodată pînă acum n-am mai văzut agregate atât de perfecționate ca cele expuse în pavilionul expoziției. Și la noi în Canada se practică o agricultură intensivă, dar, din păcate, fermierii noștri nu prea au cum să realizeze tehnici moderne, deoarece nu găsesc întotdeauna deosebite pentru surprinșul de greu pe care-l recoltază.

— Niciodată pînă acum n-am mai văzut agregate atât de perfecționate ca cele expuse în pavilionul expoziției. Și la noi în Canada se practică o agricultură intensivă, dar, din păcate, fermierii noștri nu prea au cum să realizeze tehnici moderne, deoarece nu găsesc întotdeauna deosebite pentru surprinșul de greu pe care-l recoltază.

— Niciodată pînă acum n-am mai văzut agregate atât de perfecționate ca cele expuse în pavilionul expoziției. Și la noi în Canada se practică o agricultură intensivă, dar, din păcate, fermierii noștri nu prea au cum să realizeze tehnici moderne, deoarece nu găsesc întotdeauna deosebite pentru surprinșul de greu pe care-l recoltază.

Primele autografe desen de PAOLO RICCI

În silnții, toți delegații sînt impresionati de optimismul și încrederea cu care oamenii sovietici priveau viitorul. Această încredere ne strămută în viitor și face simțită puternic din primul moment. Șterful de taxi care te conduce de la gară, cheșterul de la restaurant care te adresează pentru a te adresa la o adresă de metri de care ai nevoie — orice moscovit cu care ai intrat în vorbă nu va uita să sublinieze că magazinele Moscovei sînt acum mai bogate cîștate, că mărfurile sînt mai variate, mai bune și mai ieftine decît înainte și că nu încapă îndoieli că victoria va fi din ce în ce mai bună.

În legătură cu aceasta vreau să relatez în încheiere despre o convorbire întâmplătoare pe care am avut-o cu o tânără din Moscova. Era în ziua în care a apărut Holătrărea cu privire la rezolvarea problemei locuințelor. Mă aflam pe șoseaua Borovskii, în apropierea Irolebusului, cînd am băgat de seamă că pe un șir electric era înălțurată o centură de piele. Curios să aflu ce se putea însemna acest lucru, m-am adresat femeii, care aștepta lângă mine, mașină.

— Probabil că obiectul a fost pierdut aici în stație, iar cel care l-a găsit l-a expus la vedere pentru că păgubăsură să-l aflu mai ușor — mi-a explicat ea pe tonul cel mai firesc.

Ne-am așezat alături în mașină și am continuat convorbirea. De data aceasta noua mea cunoștință a fost aceea care a pus întrebarea. Dorea să știe dacă Moscova își pierde, față de celelalte țări, în ceea ce privește nivelul de trai, și dacă are de gând să-l recupereze în viitor.

— Da, e frumoasă capitala noastră și va fi din ce în ce mai frumoasă. Și cu o căldură cuceritoare mi-a vorbit despre perspectivele pe care recenta Holătrărea a paralizat și guvernului U.R.S.S. le deschide construcției și dezvoltării Moscovei, și cuprinzînd cu un gest larg orașul, casele, cheșterile de piatră albului Moscovei pe apele căruia alunecă lenese vaporaze, înțară fața murmură ca pentru sine, da, e frumoasă Moscova noastră și va fi din ce în ce mai frumoasă...

— Mașina gona cu toată viteza pe șoseaua neledă ca în palmă, prin fața noastră defilau clădirile ma-

Studentii italiani și sovietici desen de PAOLO RICCI

— Niciodată pînă acum n-am mai văzut agregate atât de perfecționate ca cele expuse în pavilionul expoziției. Și la noi în Canada se practică o agricultură intensivă, dar, din păcate, fermierii noștri nu prea au cum să realizeze tehnici moderne, deoarece nu găsesc întotdeauna deosebite pentru surprinșul de greu pe care-l recoltază.

— Niciodată pînă acum n-am mai văzut agregate atât de perfecționate ca cele expuse în pavilionul expoziției. Și la noi în Canada se practică o agricultură intensivă, dar, din păcate, fermierii noștri nu prea au cum să realizeze tehnici moderne, deoarece nu găsesc întotdeauna deosebite pentru surprinșul de greu pe care-l recoltază.

— Niciodată pînă acum n-am mai văzut agregate atât de perfecționate ca cele expuse în pavilionul expoziției. Și la noi în Canada se practică o agricultură intensivă, dar, din păcate, fermierii noștri nu prea au cum să realizeze tehnici moderne, deoarece nu găsesc întotdeauna deosebite pentru surprinșul de greu pe care-l recoltază.

— Niciodată pînă acum n-am mai văzut agregate atât de perfecționate ca cele expuse în pavilionul expoziției. Și la noi în Canada se practică o agricultură intensivă, dar, din păcate, fermierii noștri nu prea au cum să realizeze tehnici moderne, deoarece nu găsesc întotdeauna deosebite pentru surprinșul de greu pe care-l recoltază.

— Niciodată pînă acum n-am mai văzut agregate atât de perfecționate ca cele expuse în pavilionul expoziției. Și la noi în Canada se practică o agricultură intensivă, dar, din păcate, fermierii noștri nu prea au cum să realizeze tehnici moderne, deoarece nu găsesc întotdeauna deosebite pentru surprinșul de greu pe care-l recoltază.

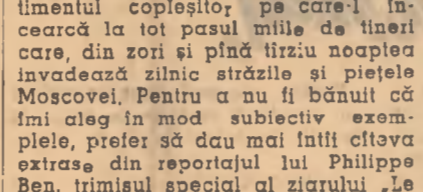
— Niciodată pînă acum n-am mai văzut agregate atât de perfecționate ca cele expuse în pavilionul expoziției. Și la noi în Canada se practică o agricultură intensivă, dar, din păcate, fermierii noștri nu prea au cum să realizeze tehnici moderne, deoarece nu găsesc întotdeauna deosebite pentru surprinșul de greu pe care-l recoltază.

— Niciodată pînă acum n-am mai văzut agregate atât de perfecționate ca cele expuse în pavilionul expoziției. Și la noi în Canada se practică o agricultură intensivă, dar, din păcate, fermierii noștri nu prea au cum să realizeze tehnici moderne, deoarece nu găsesc întotdeauna deosebite pentru surprinșul de greu pe care-l recoltază.

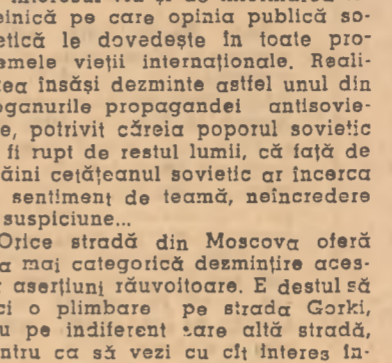
— Niciodată pînă acum n-am mai văzut agregate atât de perfecționate ca cele expuse în pavilionul expoziției. Și la noi în Canada se practică o agricultură intensivă, dar, din păcate, fermierii noștri nu prea au cum să realizeze tehnici moderne, deoarece nu găsesc întotdeauna deosebite pentru surprinșul de greu pe care-l recoltază.

— Niciodată pînă acum n-am mai văzut agregate atât de perfecționate ca cele expuse în pavilionul expoziției. Și la noi în Canada se practică o agricultură intensivă, dar, din păcate, fermierii noștri nu prea au cum să realizeze tehnici moderne, deoarece nu găsesc întotdeauna deosebite pentru surprinșul de greu pe care-l recoltază.

— Niciodată pînă acum n-am mai văzut agregate atât de perfecționate ca cele expuse în pavilionul expoziției. Și la noi în Canada se practică o agricultură intensivă, dar, din păcate, fermierii noștri nu prea au cum să realizeze tehnici moderne, deoarece nu găsesc întotdeauna deosebite pentru surprinșul de greu pe care-l recoltază.

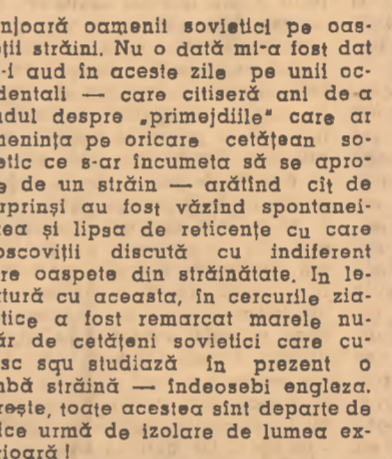
Pe strada Gorki desen de PAOLO RICCI

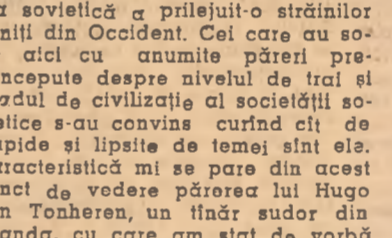
Pe strada Gorki desen de PAOLO RICCI

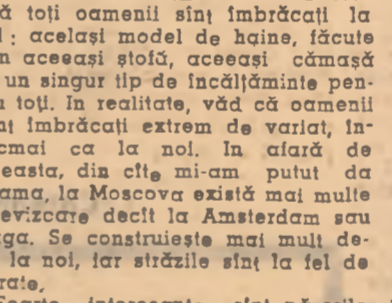
Pe strada Gorki desen de PAOLO RICCI

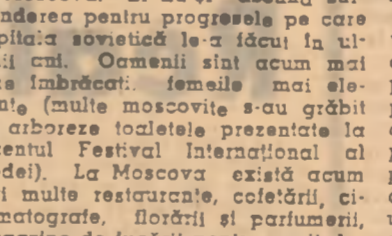
Pe strada Gorki desen de PAOLO RICCI

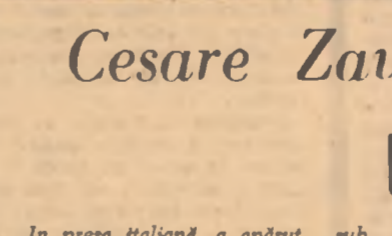
Pe strada Gorki desen de PAOLO RICCI

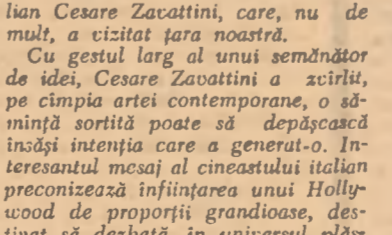
Pe strada Gorki desen de PAOLO RICCI

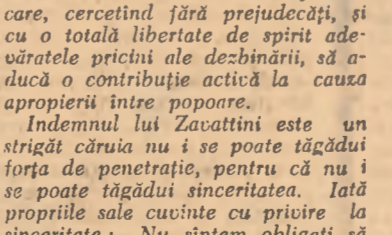
Pe strada Gorki desen de PAOLO RICCI

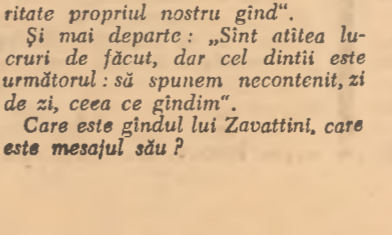
Pe strada Gorki desen de PAOLO RICCI

Pe strada Gorki desen de PAOLO RICCI

Pe strada Gorki desen de PAOLO RICCI

Pe strada Gorki desen de PAOLO RICCI

Pe strada Gorki desen de PAOLO RICCI

Reactorul atomic românesc

Acum câteva zile a început să funcționeze reactorul nuclear al Institutului de fizică atomică al Academiei R.P.R. Acest reactor nu este numai primul la noi în țară, ci și în tot sud-estul european. De asemenea, nu este lipsit de interes să menționăm că, excepțind marile puteri, în toată Europa nu sînt deșit vreun paturu țări care dispun de astfel de instalații în stare de funcționare.

Cînd va funcționa din plin, reactorul nostru va degaja o putere termică de 2.000 kilowați; el aparține deci categoriei reactorilor mijlocii. Reactorii cu o putere de zece ori mai mare nu sînt astăzi nimic neobișnuit. Totuși este bine să ne dăm seama ce înseamnă 2.000 de kilowați, cînd este vorba de o putere deșit de însemnată. În unitatea de timp reactorul nostru dezvoltă o cantitate de energie termică al cărei echivalent în energie electrică este suficient pentru a face să lumineze 50.000 de becuri electrice de mărime mijlocie.

Reactorul Institutului de fizică atomică nu este destinat producerii de energie electrică. El este un reactor de tip experimental, care va servi în primul rînd pe de o parte pentru efectuarea de experiențe științifice din domeniul fizicii nucleare, în deosebi al fizicii neutronilor, cit și în domeniul tehnicii reactorilor iar, pe de o altă parte, pentru producerea de izotopi radioactivi artificiali, adică inexistenți în natură.

Marele fapt mărunț

Peșteră artistilor domnic de a se cunoaște în realizările lor, depășirea nu a fost nicodată o piedică în calea colaborării. Granțele țărilor nu pot împiedica înfîntirile de idei; creatorii care doresc să lucreze laolaltă pentru un scop comun — fericitatea popoarelor — nu au numai deșit nevoie de pașapoarte. Aceste adevăruri își găsesc o expresie convingătoare în fațele mărunte, cotidiene, adesea neobservate. Semnificația lor apare însă măreț cînd ascultăm mărturisirea „eroilor” ce le-au zămislit.

Aș dori să relatez o întâmplare petrecută acum o lună. Revizulam o lucrare mai veche în vederea tipării. Printre documentele primite de la compozitorul și șeful de muzică Sergiu Palu am găsit o telegramă care mi-a oprit o clipă atenția: „Vă anunțăm că la 6 noiembrie, ora 15, ora României, vom transmite cîntecul a cărui partitură ați trimis-o. Stop. Radio Moscova”.

S-ar părea că faptul nu iese din comun. Nu pentru prima oară radiodifuziunea sovietică anunța telegrafic un compozitor român cî l se va transmite o lucrare internațională de artiști țării prietene. Dar cîntecul avea alt... „cîntec” — adresa compozitorului Sergiu Palu, pentru amănunțit. Plecat din oraș, el mi-a răspuns în scris: „Sînt abonaț la „Pravda”. Într-o zi am dat peste o poezie foarte frumoasă a lui Nikola Naghibeda, poet ucrainean. Poezia mă urmărește mult, pînă cînd am hotărît s-o pun pe muzică. Cînd am sosit gata, am trimis-o poetului la Kiev cu speranța că muzica mea îl va plăcea cum mi-a plăcut și mie poezia lui și astfel voi contribui și eu la prietenia dintre popoarele noastre. Răspunsul pe care l-am primit m-a impresionat mult, iar aprecierea compozitorului Maiboroda din Ucraina relativ la lucrarea mea m-a încurajat în munca mea de viitor. Cred că pe această cale liberă, între oamenii artei se pot lega multe prietenii care ar contribui la stringerea legăturilor între popoare...”

Putîm timp după expedierea cîntecului la Kiev, compozitorul nostru s-a trezit într-o bună zi cu ziarul „Pravda Ukrainii” care l-a publicat cîntecul, însoțit de câteva cuvinte ale cunoscutului creator Platon Maiboroda. De aici, lucrarea corală a lui Sergiu Palu și-a luat zborul în toate colțurile U.R.S.S., zăbovind ceva mai mult în studiourile postului de Radio-Moscova.

Semnificativ prin conținut mi s-a părut însă mai ales scrisoarea poetului ucrainean Naghibeda, pe care o redau aproape în întregime, scutind-mă de orice comentariu.

„Scrisoarea d-voastră și notele trimise pe adresa Uniunii Scriitorilor din Ucraina au sosit de mult, dar eu le-am primit abia acum, deoarece mă aflam departe de Kiev. Cuvintele d-voastră, cuvintele unui om necunoscut, m-au emoționat profund. Înțelegeți desigur sentimentul de bucurie pe care-l încercă un poet, un muzician, un artist, cînd află că operele sale îi mișcă pe oamenii în numele cărora trăiește și creează... La rugămîntul redacției ziarului „Pravda Ukrainii”, Platon Maiboroda a transmis partitura d-voastră spre a fi publicată în gazeta „Pravda Ukrainii”. Vă trimit cîmăntire un exemplar al gazetei. Corul d-voastră a învîțat cîntecul de pe partitura d-voastră fără schimbări și tăieturi. În curînd îl veți asculta transmis de Radio-București”.

Viorel Cosma

Metoda trasorilor sau a atomilor marcați deschide posibilități noi de cercetare în metalurgie, construcția de mașini, medicină, biologie, agronomie și nenumărate alte domenii, care, fără aceasta, ar fi cu totul neconceptibile. În principiu metoda atomilor marcați constă în aceea că unei substanțe oarecare i se adaugă atomi de aceeași specie chimică, care însă sînt radioactivi, adică emiți raze ionizante. Prin existența acestor radiații prezența substanței respective poate fi constatată chiar dacă este vorba de cantități infime care se sustrag prin mîncimea lor detectării prin analiza chimică sau prin alte procedee. În acest fel se poate urmări repartiția în timp și în spațiu a diferitelor substanțe pe diferitele părți componente ale unui organism, unei mașini etc.

Ar fi imposibil să enumerăm aici toate aplicațiile care sînt în curs de cercetare la reactorul nostru de fizică atomică. Să menționăm numai unele din aplicațiile medicale, cum ar fi combaterea bolilor canceroase, pentru a vedea cît de larg este cîmpul de acțiune al unui reactor nuclear și cît de multe lucruri poate face o țară dotată cu o asemenea instalație.

Reactorul nostru folosește drept „combustibil” nuclear uraniu purificat în izotopul 235, care este purtătorul reacției nucleare de fisiune în lanț. Barele de uraniu din care este construită centrala reactorului conțin circa 10 la sută din izotopul U 235, pe cînd uraniul natural neîmboğățit, conține mai puțin de 1 la sută din acest izotop. Ca mediu de răcire se folosește apa distilată. Apa indeplinesc în același timp și rolul de moderator. Aceasta înseamnă că neutronii rapizi care iau naștere în procesul de fisiune la uraniul 235 își pierd cea mai mare parte din viteză lor prin ciocniri cu moleculele de apă, devenind astfel neutroni „termici”, adică neutroni cu viteză relativ mică, de ordinul unui kilometru pe secundă. Numai acești neutroni termici, adică relativ lenți, pot întreține reacția de fisiune în lanț. În general, la cloșirea unui neutron rapid cu un nucleu de U 235 acesta din urmă suferă alte modificări, dar nu este fisionat.

Reactorul este prevăzută cu o serie de canale orizontale și verticale, care permit efectuarea diferitelor experiențe fizice cu neutroni, experiențe de cercetare a materialelor sub influența iradierii cu neutroni, experiențe biologice și producerea de radio-izotopi artificiali de cele mai variate feluri. Există și o așa numită „colona termică” care permite scoaterea din reactor a unui flux de neutroni termici pentru diferite scopuri experimentale. Pentru a ne da seama de posibilită-

țile practice pe care le oferă un asemenea reactor, este suficient să menționăm următorul fapt. În decurs de o lună de funcționare normală — fără a stîrni experiențe științifice și producerea de alți izotopi — se poate prepara o cantitate de sodiu radioactiv Na 24 (foarte mult întrebuințat îndeosebi în medicină), care reprezintă o radioactivitate de cîteva zeci de ori mai puternică decît întreaga cantitate de sodiu natural produsă în toată lumea de la descoperirea acestui element de către soții Curie la sfîrșitul secolului trecut și pînă în zilele noastre.

Faptul că printre primele țări europene care dispun de astfel de mijloace moderne și perfecționate se află și România constituie un titlu de mîndrie nu numai pentru țara care a luat parte directă la construirea și punerea în funcțiune a reactorului, ci pentru toți oamenii de știință și țării și pentru întregul popor. Este evident că tot avîntul muncitorilor, tehnicienilor, inginerilor și fizicienilor n-ar fi putut duce la acest rezultat strălucit, dacă n-ar fi existat de la bun început și în toată desfășurarea lucrărilor inițiative, grija și sprijinul partidului și al guvernului pentru această realizare neobișnuită.

În același timp, se cuvine a releva că acest succes al țării noastre a fost posibil grație sprijinului multilateral al Uniunii Sovietice. Protecția reacțorului a fost întocmit acolo, pe baza experienței dobîndite de inginerii și fizicienii sovietici în decurs de mai mulți ani în construirea și exploatarea cîtorva reactori similari. Îmbunătățiri și perfecționări din ce în ce mai mult, Părțile esențiale ale reactorului și ale anexelor sale ne-au fost livrate de U.R.S.S., ca și „anima” reactorului, barele de uraniu îmbogățit. Specialiștii sovietici și-au dat prețioasa contribuție la montarea și punerea în funcțiune a reactorului. În fine, să nu uităm că numeroase cadre ingineresti și de fizicieni de la noi au avut posibilitatea să se specializeze prin stagii suficient de lungi în institute și laboratoare sovietice.

Fără îndoială că pe viitor colaborarea romîno-sovietică în domeniul folosirii pașnice a energiei nucleare se va dezvoltă și adînci mai departe. Faptul acesta, împreună cu experiența dobîndită de cadrele noastre de specialitate în construirea și exploatarea primului nostru reactor, ne deschide perspective luminoase. Vor urma alte construcții și realizări de acest gen și putem fi siguri că, într-un viitor nu prea îndepărtat, cînd nevoile energetice ale țării o vor cere, vom putea pasi la construirea primelor centrale atomo-electrice romînești.

Prof. univ. J. Ausländer

Acad. Dulliu Marcu

Soluționarea problemei locuințelor

Se știe că pentru multe țări, problema spațiului locativ este o problemă acută. Chiar în state cu o veche tradiție de civilizație ca Anglia, Franța, Italia o bună parte a populației urbane locuiește în condiții sub-medice, fiind siliată să trăiască în case cu totul necorespunzătoare.

Această problemă îi interesează îndeaproape și pe cetățenii sovietici. Lucrul e ușor de înțeles dacă ținem seama de mai mulți factori. În cei 40 de ani care au trecut de la Mareea Revoluție Socialistă din Octombrie, populația urbană a crescut enorm. În 1913, de pildă, Rusia ariată avea 159.200.000 de locuitori dintre care 78.100.000 trăiau în orașe, iar 131.000.000 la sat. În 1956, în Uniunea Sovietică au fost înregistrate 200.200.000 locuitori dintre care locuiesc în orașe 87.000.000 iar la sat 113.200.000. În al doilea rînd, după cum se știe, în timpul războiului au fost distruse foarte multe locuințe, care au fost refăcute numai în parte.

Este drept că în domeniul construcției de locuințe s-au realizat multe în Uniunea Sovietică. Totuși încă nu s-a putut asigura în condiții optime spațiul locativ necesar marelui număr de locuitori ai orașelor și satelor sovietice.

Tocmai în vederea remedierii acestei situații, Comitetul Central al P.C.U.S. și Consiliul de Miniștri al U.R.S.S. au emis o hotărîre specială în legătură cu dezvoltarea construcției de locuințe.

Noul document sovietic, care este o dovadă căută și grijă pentru nevoile poporului, prezintă o importanță deosebită. El prevede că în următorii 10-12 ani, în Uniunea Sovietică problema locuințelor va fi complet lichidată.

Comitetul Central al Partidului și Consiliul de Miniștri consideră că dezvoltarea construcției de locuințe este una din sarcinile principale ale tuturor organizațiilor de partid, sindicale și sovietice, una din sarcinile cele mai importante ale întregului popor. Planul construcției de locuințe în cursul celui de al 6-lea cincinal, fixat de Directivele Congresului al XX-lea al P.C.U.S., care, după cum se știe, prevede măsuri nemăsurabile pentru a asigura în acest domeniu, va trebui să fie nu numai îndeplinit, ci chiar depășit.

În acest scop, se vor aloca sume uriașe pentru mărirea suprafețelor de locuit ca și pentru construirea

de locuințe din ce în ce mai numeroase și mai confortabile. La cîteva din aceste date cuprinse în Hotărîrea amintită aș vrea să mă opresc și eu. Investițiile capitale de stat pentru construcțiile de locuințe vor crește între anii 1956-1960 cu 78 miliarde de ruble, iar în anii următori și mai mult, 78 miliarde de ruble! În timp ce la statele capitaliste se continuă cursa înarmării, în Uniunea Sovietică se alocă numai pentru construcția de locuințe

ORIZONTE

Cap de femele sculptură de E. Neizvestni

Carnet

Peste 80 de filme artistice și numeroase filme documentare sunt prezentate în cadrul Festivalului Internațional de filme care se desfășoară la Moscova între 31 iulie și 10 august. Alături de noile producții ale cinematografului sovietic, germane, franceze, poloneze, italiene, cehoslovace, indiene, japoneze, mexicane etc se numără și câteva noi filme românești. Pentru cele mai reușite creații cinematografice juriul Festivalului va acorda medaliile de aur, argint, bronz, precum și diplome.

Cu prilejul expoziției de arte plastice organizată la Moscova în cinstea celui de al VI-lea Festival Mondial al Tineretului, tinerii reprezentanți ai artei plastice din diferite țări au expus numeroase lucrări.

Peste 3000 de pinze aparținând tinerilor artiști din 50 de țări, au reținut atenția multor vizitatori. Lucrările pictorilor români și cehoslovaci au fost apreciate în mod deosebit.

Pentru cele mai bune lucrări se vor acorda 8 medaliile de aur, 14 medaliile de argint și 22 de bronz.

Editoria Muzgiz din Moscova a tipărit o culegere de cinci românești. Alături sub îndrumarea compozitorului Anadol Vieru, culegerea conține creații ale celor mai diferiți compozitori români contemporani. În recenzia la această culegere, revista „Sovetskaja muzika” relevă, într-un număr recent, frumusețea și originalitatea cîntecelor românești, printr-o serie de remarcabile compoziții ale lui Ștefan Drăgoi, Alfred Mendelsohn, Paul Constantinescu, Gheorghe Dumitrescu. Cîntecele lirice ale lui N. Kirulescu „trezesc un viu interes”.

Culegerea de cîntece ale compozitorilor români, arată în încheiere recenzentul, constituie o contribuție prețioasă la îmbogățirea repertoriului ansamblurilor corale și a muzicii de estradă sovietice.

Editoria „Iskusstvo” din Moscova a scos de sub tipar primul volum al „Anuarului Teatrului Mic”. Cu acest prilej revista „Teatr” publică o amplă prezentare a volumului.

Primul volum al anuarului publică câteva articole despre tradițiile artistice ale Teatrului Mic, un studiu al cunoscutului teatrolog S. Durmîn despre viața și activitatea marele actor rus Ostrojev, articolul „Arta realistă a Teatrului Mic” semnat de K. A. Zubov, precum și articolul lui I. V. Ilinski „Despre roluri”, cuprinzind interesante păreri cu privire la principiile de creație ale Teatrului Mic. La rubricile „Tradiții și actualitate”, „Actori și roluri”, „Din istoria Teatrului Mic” sint dezbătute probleme de creație actoricească, de teorie a artei teatrale etc.

Comemorarea lui Grigorescu în U.R.S.S.

La Kiev, Tbilisi, Riga, Tallin, Alma-Ata, Chișinău și în alte orașe din Uniunea Sovietică au loc în aceste zile manifestări comemorative închinare semicentenarului morții lui Nicolae Grigorescu. Secția de arte plastice a Asociației Unionale pentru legăturile culturale cu străinătatea — V.O.K.S. — a consacrat recent acestei comemorări o ședință plenară care a întrunit numeroși pictori și critici de artă sovietici. A. N. Tihomirov, candidat în artele plastice a evocate viața, personalitatea și specificul creației lui Nicolae Grigorescu. Reproducerea fotografică după cele mai cunoscute tablouri ale pictorului și-au spus cuvîntul. Argumentele lor se vor vedea la vreme. În ceea ce privește neîndoiind conștiența de valoarea principilor structuralismului, ne-am permis să depășim limitele unei simple prezentări a faptelor, pornind de la convingerea că, în știință și în special într-o știință socială cum e lingvistica, trebuie să-ți exprimi punctul de vedere.

I. Coteanu

Serghei Mihalkov

Iepurele cherchelit

La un ospăț de nuntă sau altă cumeție,
Un iepure, odată, s-a potrivit să fie
Poftit la un arici.
Cu petrecut voași, între amici,
Că fiecare avea darul
De-a umple și-a golii paharul
Iar iepurele, pină la sfârșit,
Așa de rău s-a cherchelit,
Incit a spus, alunecînd sub masă:
— E vremea să mă duc acasă!
— Ba, cred c-ar fi mai bine să înnoptezi aici,
L-a sfătuit bunul arici.
În halul tău,
Ți s-ar putea-nîmpla un lucru rău;
Rămii la mine, pină te trezești.
Ești singur, drumu-i lung și-ai s-o pășești,
Nu fii nesocotit.
Un leu prin locurile noastre s-a lvit!
Dar poji să-ncerci să dai un sfat
Unul voinic, cînd s-a-imbătut?
— Să-mi fie, mie, frică de leu? De-un cerșetor?
Iți dau cuvîntul meu c-am să-l omor!
Să îndrăznească, lașul!
Aduceți-l aici, eu îl sint nașul.
Cu dinții am să-l rup: un-doi!
Ca pe-un țîpar am să-l lupoi,
Și-o să vedeți un leu pe stert,
Fugînd în spre deșert!
Prin mijlocul pădurii dese,
În pacea blindei inserări,

în românește de Tudor Mănescu

Cronica ideilor

Realism sau veridicitate?

Cu o probitate științifică și cu o rivină care ne este de mult cunoscută, teoreticienii sovietici continuă să dezbate problema de bază ale esteticii și teoriei literare. O caracteristică a dezbaterii care au loc actualmente în presa literară din Uniunea Sovietică este tendința manifestată care o definește a termenilor în discuție, în măsura să deschidă camp larg elucidării unor chestiuni mai complexe privind căile de dezvoltare ale literaturii realismului socialist. În această ordine de idei ni se pare deosebit de interesant articolul cunoscutului cercetător sovietic G. Pospelov consacrat raportului dintre două atribuții fundamentale ale literaturii oricărei epoci: realismul și veridicitatea.

Problema în discuție nu pare nouă și intervenția celor două elemente în practica analizei literare este indispensabilă. Poate tocmai de aceea un punct de vedere nou, o delimitare mai exactă a accepției celor două noțiuni nu face decît să-l ajute pe cercetătorul pe țărîm literar. Pentru că adeseori în lucrările noastre de specialitate, confuzia dintre realism și veridicitate se lasă mai ales în detrimentul judecării de valoare.

Uneori se cercetează caracterul realist al unei anumite opere literare, identificîndu-l cu veridicitatea acesteia. Despre o stare de lucruri simplificate s-a pomenit nu de mult, cu prilejul discuției privind realismul care a avut loc la Institutul de literatură universală a Academiei de Științe a U.R.S.S. Autorul articolului „Realismul și veridicitatea literaturii” aparut în nr. 98/1957 al revistei „Literaturnaia gazeta” folosește concluziile dezbaterii care au avut loc aici drept premise pentru dezvoltarea punctului sau de vedere.

Deosebirea dintre sensul diferit al celor două noțiuni este demonstrată original de autorul articolului care urmărește permanent corelația dintre forma și conținutul opereii literare, în genere, raportul dintre individualitatea și generalitatea acesteia. În primul rînd, G. Pospelov se ocupă de specificitatea conținutului în artă. Comparînd-o cu știința a cărei sarcină constă în „a acumula și sistematiza cunoștințe despre legile naturii și societății”, arta — scrie el — „reflecță viața de pe poziții ideologice date care întodeauna justifică sau condamnă trăsături esențiale ale vieții sociale implicînd aprecierea lor emoțională, activă...”. Spre deosebire de toate celelalte forme ale conștiinței sociale al căror conținut se exprima în noțiuni „arta percepe și apreciază particularitățile caracteristice ale vieții sociale în oameni vii, în acțiunile, relațiile, simțămîntele și condițiile lor de viață...”. Percepția emoțională trebuie să corespundă în orientarea ei tendințelor obiective de dezvoltare a societății.

Ideea asupra căreia insistă G. Pospelov vizează de fapt un element fundamental al criteriilor de apreciere a operelor artistice: în veridicitatea ideologică rezidă forța, vitalitatea impresionantă a marilor opere care au dăinuit de-a lungul veacurilor. Afirmarea forțelor sociale progresiste și condamnarea celor retrăgătoare, situarea fermă pe pozițiile intereselor poporului — iată ce înțelege autorul atunci cînd se referă la justetea ideii opereii literare, la veridicitatea ei. Aceasta, atrage atenția Pos-

pelov, constituie „baza caracterului ei artistic”. Este un adeverit pe care-l poate verifica lesne tezaururile literaturii clasice universale — în centrul căruia se dezbate cu pasune problema condiției umane, a zbuciumului, luptei, nădejderii și aspirațiilor individului tuturor societăților de pînă acum. Și este firesc ca soarta marilor capodopere să fie întodeauna hotărâtă în primul rînd de profunzimea reflectării fenomenelor sociale, de simțul realist al scriitorului care a covîrșit simpatia sau antipatiile sale politice. Desigur, în alara unui exemplu clasic în această privință (legitimismul lui Balzac pe de o parte și violența denunțării caracterului parazit și anacronic al aristocrației din Comedia umană, pe de alta), în literatura noastră, opera unui Liviu Rebreanu sau Duhii Zamfirescu ilustrează elocvent uriașă însemnătate a pătrunderii sensului obiectiv al dezvoltării sociale.

Determinarea mai nuanțată a noțiunii de veridicitate, așa cum o concepe G. Pospelov, se realizează în articolul lui printro permanentă confruntare cu definiția realismului. Punctul de plecare îl constituie aici formularea lui Engels după care realismul înseamnă: „...în alara de fidelitatea detaliilor, redarea fidelă a caracterelor tipice și a împrejurărilor tipice...”. Ori tocmai această „redare fidelă” constă în urmărire a conduitei eroilor care acționează, gîndesc și simt în raport cu particularitățile caracterelor, cu impulsurile lor, așa cum sint ele condiționate de relațiile social-istorice ale epocii respective. Evident, concordanța acestora (caracter-imprejurări) concentrează noțiunea esențială a realismului, care apare deci ca un corolar firesc al veridicității literaturii. „De ce, de pildă, — se întreabă G. Pospelov — „Ana Karenina” de L. Tolstoi, este pe bună dreptate considerată un model de creație realistă, deși intenția inițială a scriitorului a fost tendințos moralistă? Pentru că în romanul soarta Anei este în întregime determinată nu de tendința moralizantă a scriitorului, ci de „IMPREJURĂRILE TIPICE” ale mediului aristocratic în care a trăit eroina.”

Interesante mi se par mai ales conchiziile autorului în privința caracterizării acelor opere care s-au depărtat de realism. Originea neconcordanței dintre caracterul eroilor și împrejurările în care ei sint puși să acționeze este plasată spre o perioadă mai apropiată noua cînd evoluția unui personaj nu avea loc în funcție de particularitățile concret-istorice ale epocii, „ci în raport cu ideologia și aprecierea scriitorului. Și de aceea imaginile eroilor au devenit abstracte”. Pospelov deosebeste această prezentare schematică sau mai curînd ireală a personajelor de „antirealismul complent”. Pentru că în cazul acestuia explicația rezidă în omensiva feudalității și a burgheziei împotriva realismului, ca mijloc de reflectare directă a problemelor vitale ale societății.

Se întrevode însă și posibilitatea realizării unor opere viabile care, deși nereliste, au avut o mare însemnătate socială în vremea lor și care și astăzi se bucură de o unanimă consimțămînt. Veridicitatea ideologică a unor atari opere, aprecierea pe care o dau problemelor fundamentale ale societății poate notări valoarea lor, chiar dacă maniera prezentării eroilor în

contextul relațiilor sociale și a împrejurărilor tipice este ne-realistă. Construndu-și argumentația pe o analiză subtilă a poemului Tiganii de Pușkin, G. Pospelov subliniază justetea orientării lui ideologice „veridică din punct de vedere istoric și inspirată de decembrisți”. Dar în același timp autorul dovedește ca poetul a imaginat „visul romantic” pentru a înfrunghia ideea operii sale care prosivea libertatea, folosind lumea neobșnuită a vieții boemiene — împrejurări extraordinare, neconcordante cu eroul poemului ca și cu situația concret-istorică din vremea sa. Sugestia este prețioasă și pentru că se poate extinde nu numai la întreaga sferă a creației romantice, ci mai ales pentru că deschide perspectiva înțelgerii unor alte curente și mișcări literare ale literaturii universale care, deși nu au promovat realismul, au exprimat totuși tendințele istorice obiective ale epocii lor. Fără deosebire, dezvoltarea ideii este menită să-și găsească o amplă aplicație în domeniul istoriei literare. Această punere a problemei diversității de reflectare a unei epoci istorice nu va permite reabilitarea unor tendințe artistice reacționare, atîta timp cît la baza judecării de valoare se află urmărirea consecventă a veridicității ideologice.

Dilema în discuție pare astfel elucidată. Veridicitate sau realism — care este deci elementul esențial în determinarea valorii ideologice și estetice a opereii literare? Opinile lui G. Pospelov marchează doar eleva jaloane în răspunsul pe care l-am putea da acestei întrebări. Ipoteza sa luminează momente cruciale din istoria literaturii universale cînd cele două noțiuni au coexistat integral sau în parte și au putut fi studiate de aceea numai de la caz la caz. În procesul dezvoltării fiecărei personalități artistice în vreme. Evoluția către realism, indiferent de limitele formației ideologice sau ale înclinațiilor politice ale unui Balzac sau Tolstoi, a constituit un proces general și obiectiv, propriu marilor genii ale artei tuturor timpurilor, care n-au putut să redea esențialul tendințelor sociale ale epocii lor (veridicitatea ideologică), fără a se apropia în mod spontan și inevitabil de înțelgererea concretă a „caracterelor tipice în împrejurări tipice” (realismul).

Pentru participanții virtuali la discuția despre reflectarea actualității în literatură care o duce actualmente „Gazeta literară”, articolul lui G. Pospelov este merit să contribuie la o binevenită precizare a problemelor aflate în plină dezbaterie. Și dacă unele dintre aspectele generale ale raportului dintre veridicitate și realism au fost pînă acum anticipate și parțial discutate în articolele lui Lucia Demetrius, Eugen Barbu sau Titus Popovici, credem că aprofundizarea tezelor lui G. Pospelov se va dovedi utilă îndeosebi în privința lîmpezirii unor noțiuni estetice de bază. Dealtfel, corelația dialectică dintre veridicitate și realismul literaturii constituie o temă pasionantă pentru criticul ca și pentru istoricul literar, și drumul către explorarea ei mai amplă în condițiile dezvoltării literaturii noastre realist-socialiste, trebuie neapărat deschis.

Miron Dragu

O interesantă dezbaterie lingvistică

Revista Voprosi Iazikoznanîia (Probleme de lingvistică) a avut ideea excelentă să deschidă în coloanele sale o dezbaterie despre structuralism, teorie lingvistică foarte răspîndită printre cercetătorii occidentali.

În știința limbii sint astăzi trei curente principale: primul — cel mai vechi — căruia i s-ar putea spune tradiționalist — istoric, are la bază ideea că limba, fiind un fenomen social în neîntreruptă prefacere, trebuie studiat istoric. Al doilea, neosaussurianismul, urmînd credincios pe Ferdinand de Saussure neglijează în mod voit caracterul istoric al limbii; structuralismul consideră nu numai că evoluția limbii este un fapt cu totul neimportant, ci propune chiar o metodă de cercetare care nu este prea deosebită de metodele întrebunțate în fizică, matematici sau chimie. Neosaussurianismul se înfățișează deci ca structuralismul într-un punct esențial: și unul și celălalt nesocotesc caracterul istoric al limbii.

De ce, totuși, se dă atîta atenție structuralismului? De ce se pune în dezbaterie o teorie întemeiată pe lăsarrea voită la o parte a uneia din trăsăturile fundamentale ale limbii? Întrebarea este mai mult decît legitimă, fiindcă lingvistica s-a constituit ca știință abia cînd s-a descoperit că între diversele limbi există legături de înrudire, care nu se pot stabili corect decît cu ajutorul istoriei lor.

Dar dacă lingvistica începe prin metoda istorică și comparativă, dacă ea stabilește în tot cursul secolului al XIX-lea de unde provin și cum s-au modificat limbile vorbite astăzi, multă vreme ea pierde din vedere ansamblul. Cea mai severă — și cea mai justificată — critică pe care urmașii lui F. de Saussure o aduc lingvisticii din secolul al XIX-lea privește tocmai faptul că, din cauza detaliilor de explicare a etimologiei fiecărui cuvînt și a fiecărei forme gramaticale, cercetătorii nu ajung să-și dea seama de caracterul sistematic al limbii, de dependența care face ca între vocabular, morfologie și sintaxă să existe o serie de raporturi determinate. Altfel spus, lingvistiicii din secolul al XIX-lea, care stă la baza curentului tradiționalist-istoric, i se reproșează incapacitatea de a vedea sistemul limbii.

Obiecția a fost adusă prima dată în felul acesta de V. Prondal, un lingvist danez, care scria, în 1939, într-un articol dedicat structuralismului, că gramatica comparativă aparține secolului al XIX-lea cu tot ce are ea bun și greșit. Într-o formă sau alta, chestiunea a fost reluată și de participanții la dezbaterile din Voprosi Iazikoznanîia.

Și Steblin-Kamenski, autor al unei cunoscutte istorii a limbilor scandinave, întocmite după principiile metodei istorico-comparative, și S. K. Șaumian și lingvistul iugoslav F. Mikus, care și-au spus pînă acum părerea, toți au socotit de datoriu lor să sublinieze că structuralismul se ocupă de structura limbii. S. K. Șaumian scrie aproape didactic: „F. de Saussure a arătat că specificul limbii nu-l formează sunetele și sensurile ca atare, ci raportul dintre sunete și sensuri. Rețeaua de raporturi dintre sunete și sensuri constituie un sistem sau, cu alte cuvînt, structura limbii. Și tocmai această rețea de raporturi trebuie să fie obiectul principal și de sine stătător al lingvisticii” (Voprosi Iazikoznanîia nr. 5, 1956). Iar Steblin-Kamenski, pre-văzînd că structuralismul i se poate obiecta de la bun început că, renunțînd la studiul sensurilor, desparte în mod arbitrar și neștiințific conținutul de formă, rupînd în felul acesta limba de gîndire, anticipează răspunsul la această critică, refuzînd să discute problema conținutului, sub motiv că s-a spus prea des despre diversele studii lingvistice că păcătuiesc prin ruperea limbii de gîndire. Mai mult, el consideră că ar fi chiar mai bine dacă în discuția despre structuralism lingvistic s-ar renunța la ideea că acest curent reprezintă o concepție filozofică.

Probabil pentru a restabili lucrurile din punctul de vedere al unei filozofii pe care urmează să-și o explice, F. Mikus ține să adauge la definiția structuralismului și ideea de imanență, căci, după el, „structuralismul reprezintă

zintă acel domeniu al lingvisticii al căruia obiect de studiu este structura imanentă a vorbirii și a semnului lingvistic” (rev. citată, nr. 1/1957).

Bătălia se dă așadar în jurul concepției despre structura sau sistemul limbii. Nu este vorba, mai bine zis nu mai este vorba acum, să se neghe calitatea de sistem a limbii, căci nici curentul tradiționalist-istoric n-a rămas în stadiul din secolul al XIX-lea. Faza explicărilor de detalii a fost depășită de mult, încă de pe vremea cînd A. Meillet își publica studiile sale de lingvistică indo-europeană, iar din 1950, cînd I. V. Stalin a subliniat că diferitele părți ale limbii se dezvoltă în mod inegal, curentul tradiționalist-istoric s-a îmbogățit printr-o viziune marxistă. Pentru adepții acestui curent, structura limbii nu este ceva static, ci o sinteză a tuturor evoluțiilor parțiale petrecute cu limba.

Diferența dintre concepția structuralistă și cea tradiționalist-istorică, îmbogățită în modul arătat mai sus, constă așadar nu în admiterea sau respingerea ideii că limba constituie un sistem, ci în descifrarea caracterelor esențiale ale acestui sistem. Este de la sine înțeles că cine neglijează caracterul istoric al limbii va vedea în structura ei numai elementele cele mai puțin mobile și nu va ezita să considere că vorbirea și semnul lingvistic au caracter imanenți, înțelegînd prin aceasta că ele există în sine și pentru sine, idee la care nu s-ar fi putut ajunge dacă în prealabil nu s-ar fi eliminat din limbă sau din vorbire tot ceea ce structuraliștii au hotărît că este străin de limbă, adică — re-luînd ideile lor — caracterul social și istoric al limbii, conținutul cuvintelor și formelor gramaticale.

E greu să refacem aici drumul adesea complicat al raționamentelor care i-au dus la această concepție, dar trebuie să subliniem că între ei și adepții curentului tradiționalist-istoric toate sau aproape toate punctele sint rupte, pentru că fiecare înțelege prin limbă altceva. Unii o văd ca un fenomen complex, rezultat din contribuția a nenumărate generații, cu un specific pe care se străduiesc să-l determine în fiecare caz în parte; ceilalți o văd ca o schemă de relații interdependente de condiții concrete ale vieții sociale. Așa se și explică de ce aceștia din urmă fac apropieri cu totul neobșnuite în lingvistica tradițională, comparînd limbii fără nici o legătură între ele și fiind dispuși să le grupeze după cum se aseamănă prin schemele la care ei au ajuns. Încercarea a doi-trei fonologi de a crea o fonologie istorică, o cronologie a raporturilor dintre fenomene, nu constituie încă legătura dorită de unii între cele două curente, pentru unul din motivele că fonologia istorică nu și-a formulat încă principiile. De aceea, adepții diverselor curente își continuă cercările cum cred de cuviință. Cu două, cel mult trei excepții, rezultatele obținute de lingvistica structuralistă sint, fără discuție, cu mult mai slabe decît primele descoperiri ale lingvisticii tradiționalist-istorice. Visul de a se găsi o metodă care să dea lingviștilor posibilitatea de a opera cu niște unități ca cele din matematică și fizică și de împotrivesc mereu ceva. Metoda deosebire după care i se pare și lui S. K. Șaumian și lui F. Mikus posibilă în lingvistica nu și-a dovedit încă valabilitatea.

În articolul de față nu ne-am propus a discuta pe larg problema adopțării metodei inductive sau a celei deductive în lingvistică. Totuși merită să atragem atenția că structuraliștii se declara insistent partizani ai metodei deductive. Acest fapt reprezintă o consecință logică a întregului lor sistem de gîndire. În practică însă, metoda deductivă aplicată în limbă comportă riscuri mari. Ar fi pur și simplu ridicol, de exemplu, să cineva să conjunge toate verbele românești după modelul lui vedea sau găsi, sub motiv că ele se pot grupa într-un fel oarecare numai prin deducție.

Obiecțiile aduse aici structuralismului sint departe de a se fi încheiat. Cîntorul s-ar putea întreba ce rost au atunci dezbaterile din Voprosi Iazikoznanîia, dacă structuralismul i se găsește atît de ușor defecte peste de-

Suhumi

Cădăl ne-a informat cam în felul următor: Suhumi, orașul-grădini, reconstruit în anii de după război, aproximativ 75.000 locuitori: ruși, georgieni, armeni, turci, ucraineni și alții, — cu totul 18 naționalități. În apropiere, la 125 kilometri — principalul lanț de munți al Caucazului. Orașul se întinde în jurul capului Suhumi și capului Kadori. Sînt 8 parcuri, 20 de școli medii, un institut de învățămînt superior, un cînt de cercetări științifice. La amenajarea orașului a lucrat parte toată populația. Înainte de revoluție aici era un oraș mlaștinos.

Mlaștinile datau din vremea romanilor, de cînd

tauranta, agalantia, mai toate introduse din rusă, unele însă formate după modelul occidental sau copiatul întocmai.

Am urcat muntele Suhumi — un deal modest, acoperit de grădini, în vîrful cărui se află un restaurant circular, adăpostit sub o cupolă. Încă în vîrf se găsea o casă de vîlă, din care ultimele trei mai sînuoase, deslășindu-se sub umbra copacilor care se numesc „Imbrășișază-mă”, „Imbrășișază-mă încă o dată” și... „Lasă-mă în pace”.

La întoarcere, am admirat panorama orașului. Su-

Suhumi. Strada Lenin

șezărea se numea Dioskuri... Se poate că atunci când se numea Dioskuri pe aici să fi fost mlaștină. Dar acum orașul acesta e luminos plin de strălucire și în vîrfurile sale verde — un deal-grădini cu alei, trepte, lampioane, — se află un restaurant, un mic Olimp al gumanzilor.

Sute de ani au stăpînit aci micșele mlaștinilor. În secolul I romanii au atacat Dioskuri și au întemeiat printre mlaștini un centru pentru neogulii de sclavi. La sfîrșitul secolului al VI-lea, năvălesc arabii, venind din Georgia de vest, și schimbă numele așezării în „Shomi”. În secolul X, actualii teritorii al Gruziei se despărțit în state mici, care se unifică în secolul XI, și ajung la înflorire în acele vremuri. Se succed la tron Bagrat, Corina, David Construcător — regi mari dintre care ultimul e numit astfel pentru că a ridicat multe poduri — unele din ele rezistind pînă azi. Apoi regatul se destramă iarși în la secolul al XVI-lea „Shomi” devine „Suhumi Cală” sub stăpînire turcească. Negotul de sclavi prosperă din nou între străvechile mlaștini. În 1801, statul georgian se unește cu cel rus eliberindu-se de turci, iar în secolul XIX a început și pentru Suhumi era sovietică. De atunci n-au mai năvălit prin aceste locuri nici arabii, nici turcii, nici englezii, nici francezii, în acești ani s-au scut mlaștinile și s-au clădit sanatorii. Vestigiile Dioskuri s-au risipit, urmele lui Shomi și a celea ale lui Suhumi Cală s-au prăbușit. La război, în anii înghiiții pămîntul și marea. Dar mlaștinile — oamenii le-au scut. Urmele istoriei au fost măcinăte de natură, dar natura a fost reînviată de istorie. Undeva, sub acești aceti, sub case, sub bananieri, sub chioșcul unde se vinde înghețată, sub arțunale limpede, sub colonade — sînt îngropate străbunele mlaștini, străbunele micșele. Suhumi e unul din orașele cele mai pline de parfumuri, pe care mi-a fost dat să le cunosc.

La Batumi, în capitala Adjarai, firmele erau scrise în două limbi: rusă și georgiană. Aci, în capitolul Abkhaziei — în trei limbi: rusă, georgiană și abhază. Cea de a doua are caractere proprii, cu totul deosebite de alfabetul latin, amintind grație, pe departe, caracterele arabe. Cea din urmă folosește alfabetul latin, plus cîteva semne proprii. Cea ce-i mai caracteristică, e sensul de dezvoltare al acestei limbi, felul în care ea a adoptat cuvintele care lipseau, cele mai multe de circulație universală. Astfel sanatorii, cabană, fotografia, restaurantul, galeteria — au devenit: sanatoria, acotea, afotografia, ares-

humi pare însoțit chiar sub cerul acoperit de nori căci pereții clădirilor sînt zugrăviți în alb, bleu, ocru, grișie, gălbui, vermil — pe de culoare periment luminosă.

Caravana așezată de autobuse a fost nevoită să se oprească în centru; strada era blocată de pivitori, se făcea. Sub un porțic de colonade, cu cieha albe și negre, brodate, cu pumale argintii, georgieni dansau și în lăta lor se auzu cîntecul — doi băieți și două fete. Băieții aveau înconjurat, pantaloni strîni pe picioare, suțecăci, — din aceia numiți pescărești, fetele erau îmbrăcate la fel dar cu mai multă cochetărie. La apropiere li apărea mașina, pe care era scris cu litere mari, albe: Pariz-Moscu și France-U.R.S.S. Era o călătorie într-adevăr de îndelung: o mașină modernă, încălzitoare, două perechi ure, aparate de fotografie, de filmat, magnetofone — o călătorie de studiu, ale cărei mașini îi ținea pe vechi, puțin să le gusti această din nou, de câte ori vei.

A doua zi de dimineață vizitarea mîndșilor Nou-lui Athos (Nou-lui Athos) cîntec de Aleksandru al IV-lea și poporul la origină cu călugări veniți de la muntele Athos. În apropierea mîndșilor, pe un pic al muntelui Ivir se mai văd ruinele cetății Anapocia, ridicată în secolele V-VI și rămasă celebră prin victoria comandantului abbas Levan asupra năvălitorilor arabi, cîntecul din nordul Caucazului.

În preajma podurilor muntelui Ivir, e biserică lui Simon Comanitul, venit în aceste locuri ca misionar. Iar lângă biserică se află o clădire pătrată, sobră, fără nici un fel de podoaibă. E prima hidrocentrală din Rusia datînd din 1907 și folosind apa fluviului Pirgha. Casa asta în care rușii au început să transforme energia apei în energie electrică, constituie unul din cele mai simbolice prilejuri ale epocii sovietice. Modestia, încercări, ale tehnicienilor ruși, care construiau atunci cîntecă accesia de 70 kW — așa cum azi se fac numai la sate — aveau să culmineze sub puterea sovietică la Dnepropetrovsk, Volgograd, Kublășev, Angara, după numai jumătate de veac.

Întorși din preajma mîndșilor, cetăți, hidrocentralei, am luat parte la un festin — era sărbătoarea națională a Bulgariei. Într-unul avusesse grijă și de data aceasta și la mese se găseau ștele mari cu via georgiană, dulce și undelele. Emoția evenimentului era spontană și generoasă și cu totu, după ascultarea spectaculului de nișare — s-au repetat săi: Imbrășișaze pe bulgari. Săria s-a lăsat: cu obșnuitul dans pe puntea vaporului.

Camil Baciu

Acum șaizeci de ani...

Tot în august, la Moscova

Cu șaizeci de ani în urmă. În primele zile ale lui august 1897, avea loc în sala Teatrului Mare din Moscova ședința inaugurală a celui de al doispzezelea Congres Internațional de Medicină. Erau prezenți la acest mare congres peste șapte mii de medici, șosifi în frumosa Capitală a Rusiei din aproape toate țările lumii. Cifra aceasta reprezenta cel mai mare număr de participanți ce se înregistrase vreodată la un congres științific. În afară de medicii ruși se aflau atunci la Moscova oț sute de medici germani, toți alții din Austro-Ungaria, patru sute de medici francezi, trei sute englezi, o sută douăzeci americani, patru sute italieni și încă mii alții. Nu lipseau de la această importantă întîlnire științifică nici reprezentanții medicinei românești. Printre cei șaizeci de medici ruși, se aflau profesorii: Măldărăscu, Petriș-Galați, C. Severeanu, Toma Ionescu, G. Marinescu, apoi doctorii Konya, Verescu, Nicol, Atanasiu etc.

Acastă vastă participare de delegați străini din rîndul cărora nu lipseau celebri medici și oameni de știință din vremea aceea — Kraft Ebng, Leyden, Wirchow ș.a. — constituie cea mai bună dovadă asupra influenței pe care o exercita la acea dată, asupra cercurilor medicale din întreaga lume, știința medicală rusă, reprezentată prin iluștri clinicieni, chirurși, fiziologi, igienști, ca: Botkin, Pirogov, Secenov, Filatov, Mecnikinov, Bechterev, Korsakov, Pavlov și o serie întreagă de alți savanți și cercetători.

Pe lîngă relațiile despre dezbaterile congresului, din documentele românești ale vremii se desprind, printre altele, cîteva amănunte pîfoște. În special descrierea drumului pînă la Moscova și impresiile despre marele oras rus.

Drumul București-Moscova a durat 88 de ore, avînd următorul itinerar: București-Iași-Chișinău-Odesa-Kiev-Moscova. De la Ungheni, călă-

toria pe teritoriul Rusiei se făcea gratuit pentru congresiști.

„Cînd am ajuns la Ungheni — scrie profesorul C. Severeanu, cunoscutul chirurg, în „O călătorie în Rusia” — autoritățile rusești au fost de o politică exemplară. Fiecare funcționar se întrecea care mai de care să ne servesească; ne-au făcut toate formalitățile, fără ca noi să mergem prin birouri. Nu ne-au întrebat absolut nimic... Gările erau spațioase, elegante, restaurantele bogate, curate, și așteptau sosirea trenurilor; bucatele erau pe mese și călătorii micșale ce voiau să plăteau la casă. Nu era nici un chelner și nici un plătă bacșis”.

Acest din urmă lucru i-a impresionat pe reprezentanții medicinei românești, care în curînd aveau să observe în Moscova o curățenie exemplară și foarte puține berării, în contrast cu numărul mare de cealnări, în care, pe arșița lui august, oamenii se răcoarea cu ceai herbinat, sorbit din castroane voluminoase.

Unul dintre cele mai importante personaje ale congresului a fost tînărul savant român G. Marinescu. El se întorșese în țară în aprilie 1897, după studii și lucrări strălucite făcute peste hotare, și la insistența pe lîngă guvern a savanților V. Babes, C. Buciu și N. Kălinderu, fusese numit profesor de neurologie și medic-șef al spitalului Pantelimon. Chiar înainte însă de a se întoarce în țară, și anume în 1895, Gheorghe Marinescu, aflat atunci la Paris, fusese invitat de organizatorii Congresului de la Moscova să pregătească un raport despre „celula nervoasă”. Doi ani și mai bine a lucrat cercetătorul român la întocmirea raportului său, căutînd să prezinte lucruri ce nu mai fuseseră puse în evidență în tînăra știință a neurologiei.

Ziarul „Adevărul” publica la 20 august 1897, un lung reportaj în care erau reproduse după ziarul vienez „Neue Freie Presse”, dezbaterile Congresului de la Moscova, unde, „într-o memorabilă ședință, s-a distins în

mod deosebit doctorul G. Marinescu”. Evident, nu este locul aici de a vorbi, chiar în linii mari, despre conținutul raportului întocmit de G. Marinescu asupra celei nervoase. Un lucru este însă cert: pentru activitatea sa științifică de pînă atunci și pentru înalta tînărie și valoare a raportului său, savantul român — în vîrstă atunci de numai 34 de ani — a fost ales membru al Societății Neurologice și Psihiatrilor din Moscova, după ce în congres deținuse titlul de președinte de onoare al Secției de neurologie.

În muzeul memorial — „G. Marinescu”, din București, str. Iulius Fuzik nr. 27 — poate fi văzută și cercetată lucrarea prezentată de doctorul Marinescu în 1897 la Moscova și care — ca o cîntecă adusă autorului ei — a fost tipărită de organizatorii congresului. De asemenea, poate fi văzută o fotografie a participanților la congres.

Legind trănice prietenii în zilele lui august 1897 cu Bechterev, Pavlov, Dogiel, Korsakov și mulți alții, G. Marinescu va rămîne pînă la sfîrșitul vieții (1938) prietenul și admiratorul marilor oameni de știință ruși și sovietici, întîlnindu-se adeseori cu ei pe arena pașnică și creatoare a luptei pentru progresul umanității.

Mai amintim aici că G. Marinescu a mai fost în Rusia, în vechiul Petrograd, de astă dată în furtunosul an 1917, ca oaspete al lui Pavlov, și al laboratoarelor sale din str. Lopuhinskaia. Vizita — făcută atunci — în plină revoluție — lui Pavlov, a întemeiat o cotitură importantă în activitatea științifică a lui G. Marinescu. Imbrășișind învățătura pavlovistă despre „reflexe condiționate”, savantul român a devenit un mare apărător al ei și unul din cei mai asidui popularizatori ai descoperirilor lui Pavlov, nu numai în țara noastră, ci și în întreaga lume.

Liviu Floda

Principiile ale unui nou cod penal

În ziarul „Izvestia” a apărut recent un interesant articol al prof. P. Romașkin, doctor în științe juridice, despre „Unele probleme de drept penal”. Autorul, arînd că în curînd urmează a fi stabilite noile principii de bază ale legislației penale a U.R.S.S. și a republicilor unionale, face o serie de considerații de principiu în legătură cu conținutul viitoarelor prevederi.

Știm că dreptul penal sovietic reprezintă o parte a suprastructurii bazei socialiste, și că fiecare bază are suprastructura ei, concepțiile ei politice și juridice.

Rolul ajutat al dreptului penal sovietic rezidă în faptul că el constituie un instrument de luptă al statului socialist împotriva tuturor faptelor socialmente periculoase, adică a acțiunilor îndreptate împotriva orînduirii sovietice sau care încalcă ordinea de drept instituită. Justiția sovietică mobilizează vigilența oamenilor sovietici și îi educă în spiritul intranșigentei față de orice încălcare a legilor sovietice. Ea are drept principală sarcină asigurarea respectării legalității socialiste de către toți cetățenii, de către organele de stat, instituțiile economice și obștești, precum și realizarea omogenă a respectării legalității socialiste pe întreg cuprinsul țării.

Datorită lichidării claselor exploatare, în societatea sovietică nu mai există contradicții antagoniste. Împrejurarea aceasta se reflectă și în schimbarea sarcinilor statului socialist în a doua fază de dezvoltare a acestuia, ceea ce atrage și schimbarea funcțiilor sale. Desigur că mersul înainte al statului sovietic, evoluția noii societăți socialiste, consolidarea raporturilor sociale noi, fac necesară și adaptarea legislației penale în lumina noilor sarcini și a actualei dezvoltări a societății.

Prof. P. Romașkin arată că principiile de bază ale legislației penale trebuie să prevadă, în primul rînd, tezele generale ale dreptului penal cum ar fi: definirea infracțiunii, a vinovăției și a formelor sale, răspunderea pentru pregătirea și săvîșirea infracțiunii, complicitatea, răspunderea pentru infracțiuni minore, scopul și sistemul pedepselor, principiile de bază în aplicarea sancțiunii și achitarea.

Autorul consideră că este foarte importantă formularea cu precizie a sarcinilor legislației penale pentru întreaga țară și că principiile de bază, la fel ca și codurile penale ale republicilor unionale, trebuie să fie bazate pe interpretarea materialistă a infracțiunii. Spre deosebire de definiția burgheză, formală, dogmatică a infracțiunii ca „o faptă interzisă de lege și care se pedepsește”, interpretarea materialistă a infracțiunii evidențiază esența sa adevărată umană a legilor sovietice, deoarece în U.R.S.S. nu este considerată infracțiune fapta care s-ar încadra în mod formal într-un text al codului penal, dacă ea are o însemnătate minoră și nu prezintă pericol social. Dreptul penal sovietic pleacă de la teza că acolo unde nu există conturarea pericolului social, nu poate fi vorba de infracțiune, deci nici de trimiterile în judecată. Trebuînd a fi respectat cu strictețe principiul că fără vină nimeni nu poate fi pedepsit, legislația penală sovietică demonstrează că teoria dreptului penal sovietic res-

pinge cu hotărîre incriminările obiective.

Autorul subliniază că din dreptul penal trebuie exclus principiul aplicării pedepsei prin analogie, urmind a se prevedea enumerarea tuturor infracțiunilor, ceea ce va corespunde caracterului socialist al dreptului penal sovietic și va constitui garanția pentru cetățeni că nu pot fi trimiși în judecată pentru fapte neprevăzute de lege ca infracțiuni.

Prof. Romașkin se declară de acord cu propunerea de a se renunța la urmărirea penală a copiilor în vîrstă de la 12 la 14 ani, iar în ce privește minorii în vîrstă de 14—16 ani, răspunderea lor penală trebuie stabilită numai pentru infracțiuni grave, prevăzîndu-se ușurarea pedepsei în comparație cu vîrstnicii, cum fusese stabilit și în legislația existentă.

În legătură cu stabilirea și prevenirea sistemului de pedepse se pune în primul rînd problema pedepsei capitale, pedeapsa cu moartea.

Statul sovietic a privit întotdeauna pedeapsa cu moartea ca o măsură temporară, excepțională, dictată de anumite condiții istorice. Print-un decret al Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., din 26 mai 1947, a fost desființată pedeapsa cu moartea în timp de pace. Este adevărat că prin decretul din 12 ianuarie 1950 („Cu privire la aplicarea pedepsei cu moartea a trădătorilor de patrie, spionilor, diversioniștilor”), și din 30 aprilie 1954 („Cu privire la majorarea pedepsei pentru crimă premeditată”) a fost legiferată pedeapsa cu moartea, dar aceasta nu s-a făcut decît prin derogare de la decretul din 26 mai 1947. Deci, ideea de bază a desființării pedepsei cu moartea în U.R.S.S. a rămas în vigoare, ceea ce o dovedește și propunerea cu privire la desființarea pedepsei capitale prezentată de U.R.S.S. la o sesiune a adunării generale O.N.U., care a fost însă respinsă de către statele occidentale.

Dacă nu se poate vorbi încă de desființarea completă a pedepsei cu moartea, principiile de bază, scrie prof. Romașkin, trebuie să sublinieze caracterul temporar, excepțional al acestei pedepse în U.R.S.S.

Autorul face apoi o serie de propuneri în legătură cu sistemul pedepselor, cu termenul lor minim și maxim, precum și cu aplicarea lor. El propune să se excludă pedeapsa prin care cetățenii pot fi lipsiți de drepturile de alegători, precum și avertismentul.

Abordînd apoi cîteva probleme de drept penal special, prof. Romașkin face unele propuneri în legătură cu competența în materie de legiferare precum și cu corectarea unor legi în vigoare în anumite materii.

Ca propuneri concrete, reținem ideea de a se anula responsabilitatea membrilor de familie al trădătorului de patrie care nu sînt deosebiți fapta pregătită sau săvîșită, dar care locuiau împreună cu trădătorul sau erau într-unul de acesta. Din numărul infracțiunilor contra statului trebuie scoase: încălcarea disciplinei de muncă în transporturi, eschivarea de la efectuarea stagiului militar activ, contrabanda și alte infracțiuni care nu pot fi numite infracțiuni împotriva sta-

țului. De asemenea, și-a pierdut însemnătatea practică articolul care incrimina lupta activă împotriva claselor muncitoare și a mișcării revoluționare, activitatea celor care dețineau funcții de răspundere sau secrete în timpul războiului, sau în vremea războiului civil, precum și textul care prevedea sancționarea pentru sabotajul contra-revoluționar. În același timp, trebuie să se renunțe la pedeapsa penală pentru delictul de serviciu, economic, de motorați și alte infracțiuni mai puțin grave. Desigur că în pregătirea proiectelor codurilor penale ale republicilor unionale urmează să se înlăture disonanțele în privința pedepselor și să se scoată articolele care și-au pierdut actualitatea și, prin urmare, practic nu mai sînt aplicabile.

Munca de codificare a legislației penale, pe lîngă aspectele ei de specialitate, de tehnică juridică, de teoretizare științifică, are și o mare importanță politică. Desigur că juristii sovietici vor demonstra că noua legislație penală a U.R.S.S. și a republicilor unionale, fiind un bilanț al experienței acumulate timp de 40 de ani în lupta neobosită dusă de statul sovietic împotriva infracțiunilor, este menită să contribuie la consolidarea continuă a legalității socialiste și implicit a statului sovietic.

Acest exemplu de muncă politică, științifică și practică va fi, fără îndoială, o călăuză prețioasă și în activitatea juristilor din țara noastră.

C. Parascchivscu Bălăceanu

președintele Asociației Juristilor din R.P.R.

Concurs de creație

În împlinirea celei de a 40-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, a Lunii prieteniei romino-sovietice și aniversării a 10 ani de la proclamarea R.P.R., Consiliul General A.R.L.U.S. și Casa Centrală a creației populare organizează un concurs.

Concursul are ca scop mobilizarea creatorilor amatori din școlile populare de artă, cercurile de artă plastică și a creatorilor individuali de la orașe și de la sate pentru lucrări în domeniile creației literare, compoziții muzicale, arte plastice și artei aplicate.

Tematica variată a concursului abordează probleme legate de: aniversarea a 40 de ani de la Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, prietenia romino-sovietică, realizările regimului nostru de democrație populară în cei zece ani de la proclamarea R.P.R.

Lucrările vor fi selecționate de comisiile regionale formate din oameni de specialitate și apoi trimise la București la Casa Centrală a creației populare. În afară de premiile, variînd între 6.000 și 300 lei, ce se vor acorda celor mai bune lucrări, pentru lucrările selecționate la regiune se vor da diplome și insigne.

Creațiile literare și compozițiile muzicale premiate vor fi tipărite, iar cu lucrările cele mai valoroase se va deschide la 30 Decembrie a.c. o expoziție în sala Casei prieteniei romino-sovietice din București.

Termenul de pregătire a casei raionale ale creației populare a lucrărilor pentru concurs este 1 noiembrie a.c.

Întîlniri la Moscova

Scritorul brazilian Jorge Amado printre participanții la Festival

Ziua de muncă de șapte ore

Nivelul de trai al oamenilor muncii se deduce dintr-o dată din marimea salariului mediu, din puterea de cumpărare a moneștilor, din marimea salariului real. În realitate noțiunea de „nivel de trai” este mult mai cuprinzătoare. Nu se poate vorbi de nivel de trai fără a lua în considerare toți factorii care determină felul în care trăiesc oamenii. Printre acestea se înșura, în mod firesc, asemenea factori ca: felul în care oamenii își petrec viața în timpul muncii (condițiile de muncă) și durata zilei de muncă, respectiv durata perioadelor în care oamenii muncesc.

Denunțînd rădăcinile capitalismului, Marx și Engels au subliniat încă acum 100 de ani că unul dintre principii indici care caracterizau nivelul scăzut de trai al clasei muncitoare era durata excesiv de mare a zilei de muncă.

După Marea Revoluție Socialistă din Octombrie Partidul Comunist al Uniunii Sovietice a înlăturat vechea revendicare a clasei muncitoare de prelungirea — ziua de lucru de 8 ore, încă de pe atunci, partidul avea în vedere posibilitatea reducerii timpului de lucru în condițiile de muncă. În anul 1919 la Congresul al VIII-lea al Partidului Comunist a fost formulată teza programatică potrivit căreia în procesul construcției socialismului și comunismului, ziua de muncă să fie scurtată scurta în concordanță cu realizările obținute de societatea sovietică în creșterea productivității și a producției sociale. După cum se știe, în anii puterii sovietice au fost obținute succese hotărîtoare în dezvoltarea rapidă a forțelor de producție și în sporirea productivității muncii. Se știe că încă înainte de revoluție Rusia dădea doar 2,7 la sută din producția industrială mondială, astăzi partea U.R.S.S. în totalul producției industriale mondiale este de peste o cincime. Dacă în 1913 nivelul productivității muncii era în Rusia țaristă de 4,9 ori mai mic decît în Anglia și de 3 ori mai mic decît în Franța, astăzi Uniunea Sovietică a întrecut aceste țări puternic industrializate din punctul de vedere al productivității muncii sociale.

Aceste succese remarcabile obținute de poporul sovietic în întărirea puterii economice și sporirea auzului sociale a U.R.S.S. au permis celui de al XX-lea Congres al P.C.U.S. să elaboreze un ansamblu de măsuri foarte importante cu privire la ridicarea continuă a nivelului de trai al oamenilor muncii și la îmbunătățirea condițiilor lor de muncă.

Printre acestea se numără reducerea zilei de muncă — schimbata și în ajunul zilelor de sărbătoare — și mîștarea și trecerea treptată în cursul celui de al șaselea cincinal, începînd din 1957, la ziua de muncă de 7 ore (sau în anumite ramuri la săptămîna de muncă de cinci zile cu ziua de muncă de 8 ore și două zile libere).

În acest fel, oamenii muncii din Uniunea Sovietică vor dispune de mai mult timp pentru odihnă, activitate culturală, distracții. Programul de reducere a zilei de muncă este pus în aplicare, în numeroase întreprinderi din industria carboniferă, mecanică și poligrafică — s-a trecut la ziua de muncă de 7 ore.

Aflînd de acest lucru, oricine este îndreptățit să-și pună întrebarea: ce influență a exercitat reducerea zilei de muncă asupra indicilor activității economice? La această întrebare ne oferă un răspuns concludent experiența acumulată de întreprin-

derile în care s-a introdus ziua de lucru redusă. Să dăm cuvîntul cifrelor și faptelor: în momentul de față la minele de cărbuni din bazinul Doneului, productivitatea zilnică înseamnă o sută la sută pe cea realizată la începutul anului 1956 — adică înaintea reducerii duratei zilei de muncă. Explicația creșterii productivității muncii trebuie căutată în strădania muncitorilor de a ridica nivelul organizării producției, de a folosi în așa fel cele 420 de minute ale schimbului, în ciuda obșnuii o producție cel puțin egală cu cea realizată înainte în 480 de minute. Faptele confirmă că trecerea la ziua de muncă redusă a determinat o îmbunătățire a indicilor de folosire a timpului de lucru. Astfel, la uzinele „Avtoapparaturnă” din Leningrad pierderile de fond de timp de lucru în cadrul unui schimb se ridicau în medie la 11 la sută în trimestrul al treilea 1956 (ziua de 8 ore) pentru ca în prezent ele să reprezinte mai puțin de 2 la sută.

La aceeași ordine de idei, trebuie scos în evidență un fapt deosebit de important: în practica introducerii programului de muncă de 7 ore pe schimb se înșurtează nesovășitor indicii Congresului al XX-lea al P.C.U.S. privind căreia reducerea zilei de muncă trebuie realizată fără micșorarea salariului muncitorilor și funcționarilor. Mai mult decît ați; în unele cazuri reducerea zilei de muncă este înșoțită nu numai de menținerea ci chiar de sporirea cîștigurilor.

Elocventă este, în această privință, experiența mineurilor din bazinul Doneului. La mina Okteabrskaia, de pildă, cîștigul mediu al muncitorilor a crescut cu 50 la sută după introducerea zilei de muncă redusă. Acesta nu este un caz izolat. Asemenea exemple se întînesc în numeroase alte întreprinderi. De pildă la fabrica de postav în „Lenin” din Obuhov, cîștigul mediu al muncitorilor, după trecerea la ziua de muncă de 7 ore, a crescut cu 7—8 la sută.

Cum se explică acest aparent paradox: ziua de muncă scudă, iar salariile, fie că se mențin la nivelul anterior, fie că cresc? Explicația este simplă: reducerea zilei de muncă a stimulat interesul muncitorilor, tehnicienilor, inginerilor pentru descoperirea și valorificarea mai deplină a rezervelor creșterii productivității muncii. La fabrica de postav în „Lenin”, de pildă, de care am amintit mai sus, din inițiativa muncitorilor și funcționarilor s-a desfurat, odată cu pregătirea prealabilă și de la introducerea programului de muncă redus, o amplă acțiune tehnico-organizatorică în vederea folosirii mai eficiente, mai raționale, a resurselor materiale și de muncă ale întreprinderii.

În acest cadru s-au conceput și realizat numeroase măsuri de micș mecanizare, inclusiv a operațiilor auxiliare și de transport, s-a inițiat introducerea planificată a experienței înaintea în producție, s-a desfurat activ pentru întărirea disciplinei ritmice și active munca pentru introducerea activității ritmice și active munca pentru ridicarea generală a nivelului tehnico-profesional al muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor întreprinderii. Toate acestea au determinat creșterea sistematică a productivității muncii care s-a caracterizat în ultimă instanță în faptul că toate secțiile întreprinderii îndeplinesc și depășesc în proporții însemnate planul de producție.

Este demn de rețevat că sporirea productivității muncii, care are ca efect menținerea și depășirea nivelului absolut al producției din perioada cînd

funcționa regimul de lucru de 8 ore, nu se face pe seama intensificării muncii, pe seama încordării excesive a forței de muncă și a unui consum sporit de energie biologică. Așa cum se știe, o asemenea cale de sporire a productivității muncii este fundamentul organic stîrnă socialismului. Conducerea întreprinderilor, de comun acord cu organele sindicale, desfură o intensă muncă de pregătire a trecerii la ziua de muncă redusă, tocmai pentru ca menținerea volumului producției, în cadrul unui program de lucru redus, să nu determine intensificarea muncii, surmenajul muncitorilor.

Exemplul industriei carbonifere este cit se poate de convingător în această privință.

După cum se știe industria carboniferă a U.R.S.S. este o industrie cu un înalt nivel de mecanizare, dispunînd de o bază tehnică bogată și modernă. Cu toate acestea, pentru trecerea la ziua de lucru redusă, în minele din bazinul Doneului au fost luate noi măsuri pentru ridicarea nivelului tehnic și organizatoric al producției. Astfel a fost ridicat nivelul înșurării tehnice a verigilor principale ale ciclului tehnologic, numeroase mecanisme și mașini au fost modernizate, au fost perfecționate mijloacele tehnice de transport și organizate mai rațional procesele de producție. Drept urmare, în minele din Donbass, munca a devenit mai ușoară ca înainte, iar productivitatea a sporit într-o importantă măsură.

În general, trecerea la ziua de muncă redusă este precedată de înfăptuirea unui complex program de măsuri tehnico-organizatorice elaborat cu participarea activă a muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor. Prin realizarea acestor măsuri se satisfac cumulativ atît interesele personale ale lucrătorilor cît și interesele generale ale întregii societăți: reducerea zilei de muncă contribuie la creșterea și perfecționarea producției sociale, odată cu îmbunătățirea condițiilor de muncă și de trai ale lucrătorilor.

Acum se fac pregătiri pentru extinderea zilei de muncă redusă în noi ramuri și întreprinderi. De la 1 septembrie 1957 ziua de 7 ore va fi introdusă în industria siderurgică. Același regim de lucru se extinde într-o serie de întreprinderi ale industriei construcțiilor de mașini, ale industriei chimice, textile și ale altor ramuri.

Trecerea la ziua de muncă redusă în U.R.S.S. constituie una din laturile principale ale cuprinzătoare acțiuni de ridicare a nivelului de viață al poporului sovietic în perioada celui de al șaselea cincinal.

Această măsură constituie încă o dovadă a faptului că în socialism între ridicarea nivelului de trai și succesele în construcția economică există o legătură organică, indisolubilă. Ea exercită o puternică influență organizatoare și mobilizatoare nu numai în rîndurile poporului sovietic, ci și în acele ale popoarelor celorlalte țări socialiste, în lupta pentru dezvoltarea multilaterală a forțelor de producție, pentru avîntul continuu al producției socialiste.

Ing. H. D. Sterian

NĂPTĂNIA

Relațiile sovieto-libaneze

Libanul a adoptat „doctrina Eisenhower”. Spre deosebire de alte state arabe, el a avut o atitudine dubioasă în timpul crizei iordaniene. Bastimentele flotei a 6-a a S.U.A. încrucșau în apele teritoriale libaneze și un mare număr de matoși americani își petreceau „concediul” în Liban. Faptul nu a fost în măsură să fie agreat de opinia publică libaneză, care l-a interpretat ca o ruptură a solidarității țării arabe. La aceasta se mai adăuga și nemulțumirea provocată de modul în care s-au efectuat acțiunile în Liban, al căror rezultat n-a fost considerat ca exprimând sinceritatea vederii marilor majorități a populației. S-au produs manifestații antigovernamentale explicabile, cărora presa oficială le-a dat un înțeles scos din arsenalul argumentelor anti-sovietice. Uniunea Sovietică era făcută responsabilă de nemulțumirile populare și ministrul de externe al Libanului a găsit cu cale să solicite guvernului sovietic „să exercite o acțiune moderatoare asupra persoanelor” din Liban care se îndeletnecesc cu agitația împotriva politicii guvernului libanez.

O declarație din 11 iunie a guvernului U.R.S.S. a pus lucrurile în punct. Ea arată dorința menținerii bunelor raporturi cu toate statele arabe, inclusiv cu Libanul, precum și atitudinea sovietică față de „doctrina Eisenhower”. Această atitudine nu constituia ceva neașteptat, punctul de vedere sovietic fiind cunoscut chiar de la lansarea cu surle și trombe a noului val de „ajutor” american pentru țările Orientului apropiat și mijlociu. Dar guvernul libanez a considerat că atitudinea sovietică ar fi un amestec în afacerile interne ale Libanului și a remis o notă în acest sens la 24 iunie ambasadorului sovietic la Beirut.

Pentru a risipi orice neînțelegere, spre a reliefa și mai pregnant că „omnienii sovietici acordă o înaltă apreciere prieteniei tradiționale care există din vechime cu poporul libanez și înțeleg năzuințele Libanului și ale altor state arabe care luptă pentru întărirea independenței și suveranității lor naționale”, locțiitorul ministrului Afacerilor Externe al U.R.S.S., Semionov, a făcut trimisiunile Libanului, Najjar, o declarație verbală cu privire la raporturile dintre cele două țări. Declarația regretă faptul că poziția sovietică față de „doctrina Eisenhower” a fost interpretată eronat ca un amestec în treburile interne ale Libanului și arată că „există o bază de responsabilitate pentru dezvoltarea continuă a relațiilor de prietenie între cele două țări”. Precizarea sovietică mai adăuga că guvernul sovietic pornește de la premiza că atât Libanul, cât și U.R.S.S. sunt interesate în dezvoltarea acestor relații.

Interesul sovietic pentru dezvoltarea bunelor relații între U.R.S.S. și țările arabe s-a văzut în timpul crizei Suezului, în raporturile cu Siria și Egiptul, în invitația făcută marilor puteri de a adopta o politică pacifică comună în Orientul apropiat și mijlociu. Rămâne ca și Libanul să dovedească același interes. Nu e mai puțin adevărat însă că încercările de dezvoltare ale preselor libaneze și atitudinea oficială a guvernului libanez nu pot favoriza apropierea necesară.

Doar o tăvălă

În partea sud-estică a peninsulei arabe se găsește petrol prospectat de o societate britanică. Restul peninsulei este apanajul petrolifer al unei societăți americane. Rivalitățile de afaceri au dus la intervenții armate britanice atît în decembrie 1955 cît și în iulie 1957. Businessmanii s-au răfuit între ei pentru halca cea mai grasă și plata o bază bineînțeleasă arabil: morți și răniți, așezări omenești distruse pentru mal marea glorie a lui „Petroleum Development”.

În nordul Afganistanului se găsește probabil zăcăminte petrolifere. Guvernul din Kabul n-are mijloacele necesare pentru prospecțiunea și punerea lor în valoare. Dar Uniunea Sovietică a acceptat să acorde, așa cum spune comunicatul, „ajutor material și tehnic de interes și delegat de nici un fel de condiții politice sau de altă natură în efectuarea cercetărilor geologice pentru prospecțiunea petrolului în regiunile nordice ale Afganistanului”.

Turcia este o țară rămasă în urmă din punct de vedere economic. Ea intră în sfera țărilor „ajutate” de împrumuturile americane. Însă pentru ca aceste împrumuturi să urmească decît țărîi militare, bună starea țării se înrăutățește în loc să progreseze. Iar atunci cînd guvernul turc a înființat un ministru al construcției industriale, cu scopul unui început de industrializare a țării, Departamentul de Stat s-a alarmat și a atras serioasă atenția guvernului de la Ankara asupra „falsității frauduloase a ajutorului american pentru realizarea unor proiecte industriale nerentabile”. Nu se spune pentru cine ar fi „nerentabile” aceste proiecte, dar după toate probabilitățile e de presupus că pentru domni din Wall-Street.

În urma tratatelor care au avut loc la Moscova, a fost semnat un acord în virtutea căruia U.R.S.S. va construi în Turcia o mare fabrică de sticlă și s-a ajuns la o înțelegere de principiu asupra construirii unei fabrici de sodă.

Lată deci două serii de fapte, care ar putea fi continue mult, dacă n-am ține seama numai de acele de strictă actualitate. Aceste serii exprimă două mentalități diametral opuse, două politici, două ordine de interese; de o parte egoismul crud, calculul rece al profitului apreciabil și rapid, politica subjugării politice, interesul menținerii în cordărilor internaționale pentru prelungirea și sporirea livrărilor militare; de cealaltă parte, dorința manifestată prin fapte de a veni în ajutorul țărilor slab dezvoltate, de a nu lega ajutorul tehnico-economic de obligații politice, de a risipi încordarea pentru ca diminuarea cheltuielilor militare să ducă la ridicarea nivelului de trai al maselor.

Cel care caută explicația „amurgului occidentalului” în conștiința oamenilor din Asia și Africa nu trebuie să recurgă la tomuri grele de studii filozofico-sociale; o au sub ochii lor, în știrile pe care ziarele le răspîndesc din belșug. Cît despre prestigiul crescînd al Uniunii Sovietice, este zadarnic căutat de unii într-un imaginat „complot comunist”; el sporește zilnic pe șantierul din India și Egipt, din Siria și Afganistan, din Birmania și Indonezia, și din atîtea alte locuri unde ajutorul efectiv și prietenesc al U.R.S.S. se face simțit tot mai mult.

În ultimele zile ale Festivalului...

Inflația

S-a vorbit mult în ultima vreme despre spectrul inflației care urmărește economia statelor capitaliste. Pentru Franța și Marea Britanie, inflația nu mai este acum o eventualitate, ci o dură realitate, căreia toate măsurile economice-financiare nu-i mai pot face față. Reducerea importurilor și încercarea de sporire a exportului, urcarea impozitelor și diminuarea cheltuielilor în sectorul social, înghețarea salariilor concomitent cu scumpirea prețurilor, chiriilor și tarifelor s-au dovedit paliative fără rezultat. În Anglia, puterea de cumpărare a lirei a scăzut de la 20 șilingi în 1946, la 12 șilingi și 6 pence în 1957. În Franța, cursul dolarului pe piața liberă este de 490 franci față de 350 franci la cursul oficial și se vorbește acum foarte insistent de devalorizarea cursului franco-cu înca 10-15 la sută.

E vorba de țări distigătoare ale războiului, care au „beneficiat” de aju-

toarele planului Marshall, care au primit împrumuturi din partea „Fondului valutar internațional” și credite din partea „Uniunii europene de plăți” și care au recurs, în cele din urmă, și la creditele băncilor naționale respective, rîcind să pună în circulație mari cantități de monedă-hirtie fără acoperire. Și cu toate acestea, valoarea monedelor respective scade de la o zi la alta, puterea de cumpărare a masei dă și ea zilnic. Înapoi și toate măsurile de ultimă oră nu pot împiedica degringolada financiară. Explicația? E foarte simplă.

Marea Britanie cheltuiește anual 1,5 miliarde lire sterline pentru sectorul militar, adică aproximativ de două ori mai mult pe cap de locuitor decît orice altă țară occidentală, cu excepția Franței. Franța cheltuiește în 1957, nu mai puțin de 1300 miliarde franci pentru scopuri militare. Dacă ne gîndim cît au cheltuit ambele țări în aventura Suezului, cît cheltuiește Marea Britanie într-o zi de operații în Cipru, în Oman sau cît cheltuiește Franța într-o zi de operații în Algeria, dacă ne gîndim la uriașele averi înghițite de războaiele din Malaya și din Indochina, ne dăm seama încoțea s-a irosit acoperirea aur a monedelor respective. Dar ne dăm seama în același timp și cum ar putea fi într-adevăr remediați criza. Nici restricțiile și nici impozitele, nici salariile de miserie și nici scumpirea vieții nu vor provoca aflutul aurului și al dolarilor în trezoreriile golite. Încetarea operațiilor militare pe toate fronturile, diminuarea alocațiilor militare, o înțelegere în problema dezarmării treptate sînt nu numai cele mai bune, dar și singurele soluții eficiente.

conferința de la Londra și se inversau pe ordinea de zi termenii problemei: în primul rînd Germania și în al doilea rînd securitatea. Germania unitară era bineînțeles presupusă ca făcînd parte din N.A.T.O. și viitorul guvern format pe bază de alegeri „libere”.

La aproape doi ani ne găsim în fața unei variante a memorandumului de la Londra. Ceea ce arată că n-a intervenit absolut nici cea mai mică schimbare în atitudinea guvernelor occidentale față de problema majoră a momentului. Atunci se discută securitatea și se făcea din Germania o chestiune prealabilă. Astăzi, la Londra se discută dezarmarea și se face din nou din Germania o chestiune prealabilă. Interesele de culise au rămas și ele aceleași. Într-adevăr, declarația comună a Statelor Unite, Marii Britanii și Franței, precum și a R.F. Germane, dată publicității la 29 iulie în Berlinul occidental, reproduce pînă la identitate textele memorandumului din octombrie 1955: unificarea prin integrarea R.D. Germane într-un mare stat german în cadrul N.A.T.O. și alegeri libere; dezarmarea în funcție de rezolvarea prealabilă a problemei reunificării Germaniei.

A pune astfel problema înseamnă a torpila pieziș dezarmarea și a menține mai departe în suspensie reunificarea Germaniei. Așa cum arată declarația Ministrului Afacerilor Externe al U.R.S.S. din 2 august, „rezolvarea celei mai importante probleme internaționale, de actualitate, care nu suferă nici un fel de amănare — problema dezarmării — și care afectează interesele tuturor țărilor, este condiționată de reglementarea prealabilă a problemei germane care a fost complicată prin politica puterilor occidentale însăși”.

La Londra, în 1955, nu s-a ajuns nici la acceptarea unor principii generale de securitate și nici la un progres în problema germană. Tot la Londra, în 1957, tratativele de dezarmare bal pasul pe loc și declarația de la Berlin, lansată aproape concomitent cu ultimele propuneri ale lui Dulles, nu marchează un pas înainte spre unificarea Germaniei. Ceea ce se urmărește este un scop diversionist, mult mai limitat: un sprijin acordat cancelarului Adenauer în apropierea alegeri parlamentare. Declarația sovietică

reșea din răspunsurile cancelarului Adenauer la mesajele lui N. A. Bulganin, din numeroasele declarații de presă ale lui von Brentano, ministrul de externe al guvernului de la Bonn, din comentariile presei oficioase. Iar confirmarea lui s-a produs mai repede și mai categoric decît se putea aștepta. Căci, abia începute la 22 iulie, tratativele de la Moscova între delegația sovietică și cea vest-germană au fost

întrerupte la numai o săptămînă, prin plecarea la Bonn a ambasadorului Laehr, spre a raporta guvernului său asupra mesurului discuțiilor.

Împotmolirea s-a produs din pricina punerii pe tapet de către delegația federală a așa numitei probleme a „reparțiilor germanilor din U.R.S.S.”. Prezența aceasta a fost ridicată încă în septembrie 1955, cu prilejul tratatelor pentru restabilirea relațiilor diplomatice dintre cele două țări. Afirma că în Uniunea Sovietică s-er manii, guvernul federal n-a putut prezenta timp de doi ani nici un fel de date certe cu privire la alegerile sale. Și cu toate acestea, ele au continuat a se produce iar delegația federală la tratativele de la Moscova a legat continuarea acestora de rezolvarea prealabilă a „reparțiilor”. Pe de altă parte, delegația vest-germană pretindea a vorbi în numele întregii Germanii, trecînd cu vederea atît existența Republicii Democratice Germane, cît și strînselor relații dintre aceasta și Uniunea Sovietică.

Era firesc ca, începînd tratativele, guvernul sovietic să urmărească imbușnățirea relațiilor cu Republica Federală Germană. Dar, așa cum a arătat A. A. Gromko, în declarația făcută la 31 iulie ambasadorului Laehr, conducătorul delegației federale, „partea vest-germană nu vrea să se călăuzească de dorința de imbușnățire a relațiilor dintre cele două țări și, din păcate, pornește de la considerente cu totul diferite, al căror caracter este lesne de înțeles, avînd în vedere că în septembrie a.c. vor avea loc în R.F. Germană alegeri parlamentare”.

Modul categoric în care guvernul sovietic acționează în această falsă problemă ridicată de delegația vest-germană va smulge fără îndoială atîtului electoral al partidului lui Adenauer. Poate guvernul de la Bonn, în actualele condiții interne, renunța la scoaterea de pe ordinea de zi a tratatelor de la Moscova a problemei care a dus la impas? Un răspuns afirmativ ar arăta că se urmărește imbușnățirea relațiilor comerciale și încheierea unor legături tehnico-stiințifice și culturale favorabile ambelor țări dar ar îndispuce fără îndoială Wall-Street-ul. Răspunsul negativ ar demasca diversionismul pe care o reprezintă, pentru conducătorii federali, tratativele de la Moscova și ar juca o

dezvăluie fără reticențe această manevră electorală și reaminteste că „rezolvarea problemei germane se află în minile germanilor însiși”, că guvernul federal nu este îndreptățit să vorbească în numele întregului popor german și, în sfîrșit, că guvernul sovietic este de acord cu propunerea guvernului R.D. Germane cu privire la crearea unei confederații germane.

Saboînd tratativele de la Londra, complicînd problema germană și creînd o corelație între dezarmare și unificare, puterile occidentale au risipit firește temerile oamenilor de afaceri, dar au sporit pe acele ale omeniilor iubitoare de pace.

Calculul spulberat

Cunoscîndu-se două premize: starea de spirit a cercurilor conducătoare de la Bonn și alegerile parlamentare din septembrie; raportîndu-le apoi la problema relațiilor economico-tehnice cu Uniunea Sovietică — se putea trage concluzia următoare: guvernul federal are nevoie de discuții cu U.R.S.S. pentru că ele constituie un atu electoral în plus; dar n-are nevoie de rezultate favorabile, pentru a nu îndispuce pe unchiul Sam.

Acest elementar silogism diplomatic

vîneri

Dintr-un anume punct de vedere hoții sînt omestii. Sînt, mai ales, consecvenți cu ei însiși. Nu se prezintă la locul infracțiunii rostind vorbe mari despre moralitate și respectabilitate. Nu pretînd că jelindu-te ar dori de a-și fi de folos, că au în vedere numai și numai interesele dumitale — păgubă. Dealtfel le-ar fi și greu să facă o asemenea profesie de intenții. Logica cea mai comună ar respingea de la bun început.

De ce e nevoie atunci ca o anume diplomație să dea dovadă de un mai redus simț al onoarei și mai puțină considerație pentru victimă? Crede oare într-adevăr Foreign-Office-ul că supușii sultanului din Maskat îi pot fi recunoscători chiar dacă el afirmă că îi ucide în virtutea unei „prietenii de 200 de ani cu sultanul și strămoșii săi”? Își imaginează cumva diplomația britanică că s-ar putea într-adevăr găsi cineva care să creadă că armatele engleze se duc să predice Biblia în pustul arabic? Dacă n-ar fi pe acolo și petrol, hai să zicem!... Dar așa?...

Se ajunge astfel la situații de un ridicol macabru, pe care altădată Albionul avea cel puțin de cearta de a le evita. Cînd au navălit în India dezlănțind unul din cele mai mari jafuri din istorie, soldații Cityului nu s-au căznit să găsească vreun pretext. Cînd i-au măcelărit pe buri n-au socotit că trebuie să afirme că s-ar în ajutorul lor. Frazele goale erau lăstate acasă, la locul crimelor vorbeau numai tunurile. Era un cinism revoltător, dar izvorit din conștiința unei forțe reale.

Pe cînd astăzi!... Englezii au trebuit să plece într-înț din Egipt deși s-au jurat pe toți șiflii că se topește de dragoste pentru egipteni și că n-aviseră în e numai „un prieten”. Nasser, iar acum triburile din Maskat nu pot fi părute la respect chiar dacă domnul Selwyn Lloyd are — alături de bombardamente — cele mai înduioșătoare cuvînte pentru „prietenii” săi din partea locului.

Să luăm aminte. În micul principat Maskat se joacă în văzul lumii întregi unul din episoadele marilor drame a istoriei contemporane care se cheamă: Amurgul unui imperiu.

simbătă

O scenă de comedie bufă în lumea diplomatică. În cadrul unei solemnități adevocate, noul ambasador al Iordaniei și-a prezentat scrisorile de acreditare la Washington. Cu acest prilej, domnul Iusaf Haikal a ținut un discurs inspirat — dacă așa o vîntului gazdel. Atunci, președintele Eisenhower l-a „elogiat” pe regele Hussein — chiar așa anunță agențiile de presă — dînd a înțelege că e „a good fellow”, adică un băiat bun cu care se pot face afaceri și a făgăduit că S.U.A. „se vor ocupa și de acum înainte de destinele” Iordaniei. Dacă-i „independentă” trebuie să se ocupe cineva de dînsa nu? Altfel, cine este, se poate crea un „vid”. În care caz trebuie trimisă flota a 6-a, ceea ce nu-i nici prea frumos și nici prea economic... Drept care președintele a zîmbit grațios ospetelui și i-a strîns mîna prietenește.

Dar cu aceasta solemnitatea înca nu a luat sfîrșit. Căci mișcat de simțămîntele nobile ale amfitrionului și nutrit, se vede, și nădejdea de a izbîvi să găsească un drum de la inimă la buzunarul său — cum se exprima un poet german care se pricepea la unchi bogali — ambasadorul a simțit nevoia impetuoasă de a-și mai reaversa o dată prea plinul sufletului. Și a ținut un nou discurs în care a spus că actualul guvern al Iordaniei contează pe sprijinul americanilor spre a-și realiza... „aspirațiile naționale”.

Dacă n-am fi avut telegramele sub ochi, am fi spus poate că e prea frumos ca să fie adevărat. Încecaji numai să vă închipuiți scena și veți regreta, desigur, că Shaw nu mai e printre noi. Ar fi fost un subiect pe măsura lui.

Din nefericire, telegramele nu mai arată ce a replicat președintele. Dar argumentarea ambasadorului trebuie să-i fi părut din cale afară de izbucită.

Parcă-i vezi retrăgîndu-se, făcînd amabil bezele și asigurîndu-și oaspetele: „Good bye, sir. Avem noi grijă!”.

Între timp, în Iordania, curțile maritale judecă de zor grupuri, grupuri de civili și ofițeri vinovați de a fi luat atitudine — alături de poporul lor, împotriva aserviții țării de către americani.

duminică

Ziarisții francezi se află într-o dureroasă dilemă: să-l lubească mai mult pe domnul Lacoste sau adevărul. Căci a-ți împărși sentimentele în ambele direcții se pare că e imposibil. Domnul Lacoste e față cu adevărul ca ziua și noaptea, ca apa și focul sau ca războiul din Algeria și interesele Franței. De aceea un ziarist care vrea să arate cite ceva din cele ce se întîmplă în numele acestui război, are imediat de-a face cu domnul Lacoste, ministrul pentru Algeria. De aici dilema...

O bună parte din ziarisții francezi se pare că-l înșală însă pe ministru. Lucrul reiese destul de evident din ploala de sancțiuni franceze, care s-abătut în ultima vreme asupra presei franceze. Pentru că în loc să alege calea firească a partenerului înșelat și să-și facă bagajele, Lacoste recurge la violența, la maltratări. Ziarul „L'Humanité” a fost dat în judecată pentru vîna de fi publicat documente care pun într-o lumină răfă autoritățile coloniale, ziarul „Le Monde” s-a trezit cu un proces pentru un delicet asemănător, săptămînalele „France Observateur” și „Express” și-au văzut confiscate de cîteva ori tirajele, iar pînă la urmă au fost chiar interzise pe teritoriul Algeriei. Și e bine să se știe că ultimele trei publicații n-au nici un fel de simpatie pentru comunism sau comuniști. Ba, la o adică, s-ar putea spune chiar dimpotrivă. Dar și-au îngăduit să spună cîteva adevăruri supărătoare în legătură cu situația din Algeria. Și pedepșite a venit prompt și necruțătoare.

Te joci cu ministrul? Când vorbește cu Lacoste presa să tacă. Dacă vrei! Dacă nu, există ac de co-jocul ei!

În felul acesta, „socialistul” Lacoste a devenit coplul răsfățat al reacțiunii franceze. El și-a câștigat grațiile ei pentru trîsta calitate de a fi „mîna forte” care împinge călșul în gura presei.

Lucrurile au ajuns atît de departe încît Institutul Internațional al presei a întocmit chiar un raport special în legătură cu cazurile de persecutare a ziarilor și corespondenților de presă francezi. Iar cunoscuta revistă britanică „Economist” a publicat un sumbru articol care constată fără ocol că „în Franța presa este sugrumată”. De cînd vîna operație de reprimare din Algeria a atîns punctul culminant — scrie autorul articolului — vedem din experiența confrăților noștri francezi că viața devine tot mai dificilă în Franța pentru un ziarist care nu adoptă vederile regimului”.

Încolo, Libertate, Egalitate, Fraternitate.

luni

Campania electorală a fost înverșunată. Lupta a fost purtată cu egală dirigenie de laburștii și conservatorii. Ce-i n urmă au recurs și la mijloace extra-legale; dulci presiuni, făgădueli, mituri chiar, alifără unei demagogii de circumstanță — nimic n-a fost lăsat de-o parte spre a influența rezultatul votului. De la conducerea partidului conservator veniseră indicații care nu îngăduiau nici o neglijență din partea șefilor locali. Lordul Grey de Ruthyn trebuia neapărat ales în circumscripția sa. O reclamau ra-

flunți superioare de stat, o cereau interesele supreme ale imperiului.

Șefii locali au înțeles. S-au pus deci pe treabă și s-au întrecut pe ei însiși. Nu s-au cruțat și au fost necruțători cu cei din jurul lor. Au cîntat meriele lordului la toate rîspîniile, au arătat alegătorilor că fericea lor atîrnă numai și numai de izbînda candidatului nobil, au cumpărat ezitările, au forțat conștiințele... Și lordul a fost ales.

Mulțumit de izbînda, și-a ocupat locul de reprezentant al poporului în Camera Lordurilor după care, lucrurile au intrat pe făgașul lor normal. Despre Sir Grey nu s-a mai auzit, adică, nimic. Se odihnea după lupta crîncenă pe care o dăduse spre a-și impune ideile în numele cărora a triumfat.

Asta pînă acum cîteva zile cînd lordul și-a eșit deodată din răbdări. Gravele probleme pe care le are de înfruntat patria sa în aceste clipe, l-au făcut să renunțe la rezerva-i demnă, unanim respectată. Sir Grey Ruthyn a simțit că venise momentul să-și spună și el cuvîntul. Și cu țuțea fulgerului, agențiile de presă occidentale au început să transmită, înfrigurate, pe toate meridianele declarațiile lordului, „Canalul de Suez și alte lucruri de acest soi, mă lasă rece” — a spus ritos Sir Grey. Alte probleme mai stringente rețin atenția sa. „Am dorit dintotdeauna să pot apăra în Camera animalele” — a sfîrșit el prin a revela una din intențiile sale cele mai secrete. Căci lordul Ruthyn nu se mai poate împăca în nici un chip cu situația în care animalele „au atît de pușini prieteni în funcții înalte”.

Nu cunoaștem încă eoul pe care aceste declarații l-au avut în Anglia, dar avem tot dreptul să presupunem că englezii sînt satisfăcuți.

Intolerabila situație de care pomenea Sir Ruthyn nu mai există.

Animalele din Anglia au cel puțin un prieten cu funcții înalte.

Trăiască Sir Grey, exponentul suferințelor alegătorilor săi!

marți

La Bonn s-au întors frumoasele vremuri de odinioară. Pe străzile liniștite ale orașului se aude din nou dimineața pasul cadențat al coloanelor ce trec spre curpurile de instrucție, alămurile vibrează de vechi dar neuitate melodii, în aer începe a pluti iar amestecarea aromă a prafului de pușcă.

Bundeswehrul nou-măscut crește văzînd cu ochii, orolul cu o nespusă grijă de oficiantă. Își ține goală pușca din cel de-al doilea război mondial, odrasla trebuie hrănită, echipată, înarmată din cap pînă în picioare.

Sorbînd-o din priviri, oamenii de afaceri își freacă miintile. Prețurile sînt frumoase, cererea se anunță fermă, se poate nădăduși în câștiguri bunicele.

Ca o pasăre vîntoasă a vîntoarelor geschäfturi a apărut la orizont și primul mare scandal în legătură cu aprovizionarea noi armate. În această vastă afacere — cum o numește cu un eufemism străveziu presa occidentală — sînt implicați cam mulțșorii funcționari ai serviciului de achiziționare al Bundeswehrului. Se pare că mai b de 50 de firme vest-germane și-au exprimat o recunoștință foșnitoare pentru maniera mai mult decît binevoitoare cu care au fost primite ofertele lor. Zarva e stîrnită de rivalii învidioși, adică mai puțin noroșii.

Deocamdată, tevatura-i încă mare; e vorba doar de comenzi respectabile.

Dar pînă la urmă, lucrurile se vor liniști desigur. Căci se va face dreptate. Vor primi comenzi și cei care n-au mîluit încă.

La Bonn înflorește primăvara omorului.

miercuri

J. E. Hoover, șeful suprem al poliției americane declarat că în cursul exercițiului de douăsprezece luni terminat la 30 iunie a.c. în S.U.A. au fost condamnați 11.218 criminali față de 10.937 în perioada precedentă.

În începînd din dimineața zilei de 4 august, tot cît 23.000 de agenți și detectivi ai poliției din New York au fost puși în stare de alarmă spre a curma valul de jafuri și crime comise de bande de adolescenți în cursul săptămînilor trecute.

Președintele unei tribunal din New York a cerut nici mai mult nici mai puțin decît să se decreteze Interzicerea circulației în timpul nopții a tinerilor sub 18 ani. Peter Costello, șeful serviciilor polițienești care se ocupă cu delincvența minorilor a mărturisit că serviciile din subordinea lui posedă doșare despre 900 de bande, care grupează circa 8000 de tineri răufăcători.

Pentru domnul John Foster Dulles primejdoșii sînt însă mai ales tinerii care visează la o umanitate mai frumoasă, mai generoasă, eliberată de coșmarul catastrofelor periodice. După ce a încercat să întîlmizeze pe toate căile bădișii și fetele care vroiau să întîndă o mină răfăcască tinerilor din toată lumea însulfeții de aceleși idealuri, Departamentul de Stat a început să anunțe acum sancțiunile care vor fi luate împotriva participanților la Festivalul de la Moscova, cînd se vor întoarce acasă.

„America tragică” a lui Theodore Dreiser e mereu actuală.

joi

Așa cum li foarte greu să fii în același timp și cal și călăreț, e extrem de dificil, se pare, ca fiind călăreț să-ți însușești punctul de vedere al calului. Asta-i probabil și cauza care face ca americanii să cadă mereu ca din lăunzi ori de cîte ori își dau seama că deși se poartă urit nu sînt iubii de cetățenii țărilor străine pe al căror teritoriu s-au instalat fără a-i întreba.

Uimirea oficialităților yankee începe să devină comică. De fiecare dată au acru că spun: „Nu uitate, frațe, noi i-am jignit și ei nu ne adoră, noi i-am maltratată și ei nu știu ce-i prietenia!”. Dar dacă ar acordă puțin mai multă atenție culturilor străine sau chiar culturii în genere, prietăria ar fi cuvinată a S.U.A. ar afla de faimosul paradox al marelui poet, care spune: „Nu sînt răzbușator — aș dori să-mi iubesc dușmanii, dar nu-i pot iubi înainte de a mă fi răzbușat pe ei. Deabia atunci mi se deschide inima în fața lor”. Așa stînd lucrurile, nu-i cumva mai bine pentru americani că n-au început să fie iubiți? Pentru că spre a ajunge aici...

Oricum, un lucru e sigur: nimeni nu se topește de dragoste pentru soldatarea unchiului Sam în țările mai mult sau mai puțin ocupate. În afară, bine înțeles, de cei care profită de pe urma invaziei. Dar aceștia sînt prea pușini și sînt față de popor ca o excreșcență pe un trup sănătos.

Ultima anchetă organizată de societatea de televiziune americană „National Broadcasting Company” care a interogată la Londra, Paris, Tokio, Caen, Cairo și alte cîteva capitale o seamă de personalități străine arată în orice caz că americanii n-au trecut încă prin faza răzbușării. Căci în cursul acestei anchete un ziarist din Tokio a declarat că 99 la sută dntre japonezii dorec ca trupele și ocupanții americani să plece cît mai curînd acasă. Ziaristul a avut nedelicatatea să mai amintească telespectatorilor americani că de la semnarea tratatului de pace din're S.U.A. și Japonia, militarii yankei staționați în această țară au comis aproximativ 15.000 de delict.

Cîra e frumuseală și trebuie să fi impresionat puțin multe urechi din S.U.A.

Ancheta însă...

Dumitru Mincu

VEAC NOU Pag. 4-a 9 august 1957